

Riksdagens protokoll

2009/10:38

Torsdagen den 26 november

Kl. 12.00 – 16.30

Protokoll
2009/10:38

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 20 november.

2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 25 november

UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Punkt 2 (Skuldavskrivningar)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

151 för utskottet

144 för res. 1

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 84 m, 24 c, 21 fp, 22 kd

För res. 1: 107 s, 20 v, 17 mp

Frånvarande: 23 s, 13 m, 5 c, 7 fp, 2 kd, 2 v, 2 mp

Punkt 5 (Millenniemaalen m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (v)

Votering:

262 för utskottet

33 för res. 4

2 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 85 m, 24 c, 21 fp, 22 kd, 4 mp

För res. 4: 2 s, 20 v, 11 mp

Avstod: 2 mp

Frånvarande: 22 s, 12 m, 5 c, 7 fp, 2 kd, 2 v, 2 mp

Punkt 6 (Gränsöverskridande biståndsinsatser m.m.)

1. utskottet

2. res. 5 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

145 för res. 5

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 24 c, 21 fp, 22 kd

För res. 5: 108 s, 20 v, 17 mp

Frånvarande: 22 s, 12 m, 5 c, 7 fp, 2 kd, 2 v, 2 mp

Punkt 8 (Inriktningsfrågor)

1. utskottet

2. res. 7 (mp)

Votering:

259 för utskottet

18 för res. 7

20 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 85 m, 24 c, 21 fp, 22 kd

För res. 7: 1 s, 17 mp

Avstod: 20 v

Frånvarande: 22 s, 12 m, 5 c, 7 fp, 2 kd, 2 v, 2 mp

Punkt 16 (Verksamheten i Swedfund International AB)

1. utskottet

2. res. 11 (s, v, mp)

Votering:

153 för utskottet

143 för res. 11

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 85 m, 24 c, 21 fp, 22 kd

För res. 11: 106 s, 20 v, 17 mp

Frånvarande: 23 s, 12 m, 5 c, 7 fp, 2 kd, 2 v, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Talmannen meddelade att *fredagen den 27 november kl. 9.00* skulle interpellationssvar utgå.

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:110

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:110 Högkostnadsskyddet och privatiseringen
av apoteken

av Bosse Ringholm (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 13 november 2009

Socialdepartementet

Göran Hågg Lund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:111

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:111 Brandskydd för äldre

av Egon Frid (v)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 7 december
2009.

Skälet till dröjsmålet är att statsrådet vid de svarstillfällen som finns
före den 7 december 2009 befinner sig på resa.

Stockholm den 17 november 2009

Försvarsdepartementet

Sten Tolgfors (m)

Enligt uppdrag

Maria Hedegård

Rättschef

Interpellation 2009/10:112

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:112 Småföretagen och tillgången på lämplig
arbetskraft

av Luciano Astudillo (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 1 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 25 november 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Dag Ekman

Expeditionschef

Interpellation 2009/10:113

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:113 Swedfunds åtaganden i Swedmilk
av Ulla Andersson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är att det är fulltecknat vid debatten i kammaren
den 24 november samt resor.

Stockholm den 19 november 2009

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson

Interpellation 2009/10:114

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:114 FN:s barnrättskommittés kritik av Sverige
av Amineh Kakabaveh (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 16 november 2009

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:115

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:115 Barnkonventionen som svensk lag
av Eva Olofsson (v)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 4 december 2009.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 16 november 2009

Socialdepartementet

Göran Hägglund (kd)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

5 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Skrivelse

2009/10:62 till justitieutskottet

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10: MJU11
Ändringar i systemet för handel med utsläppsrätter (prop. 2009/10:28).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

7 § Rikets styrelse

Rikets styrelse

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2009/10: KU1
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (prop. 2009/10:1 delvis och redog.
2008/09: RS2).

Anf. 1 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 4.

Den budget som vi socialdemokrater presenterade i början av oktober var och är en helhet. Den är ett heltäckande förslag till statsbudget med andra ramar för både utgifter och intäkter, men framför allt har vi en helt annan inriktning på politiken. Eftersom vårt helhetsförslag redan har fallit i och med behandlingen av ramarna här i kammaren har vi inget yrkande i den delen utan vi hänvisar till det särskilda yttrande som återfinns i betänkandet.

De reservationer vi har riktar in sig på de områden där vi ser att inriktningen av regeringens politik är felaktig, men de har ingen budgetpåverkan.

Intet nytt under solen. Så skulle man i stort kunna sammanfatta regeringens förslag till budget när det gäller utgiftsområde 1. Det är också ett förslag som den borgerliga majoriteten i utskottet har ställt sig bakom.

Mitt inlägg i den här debatten blir i mångt och mycket en upprepning av fjolårets. Regeringens förslag är nämligen också i mångt och mycket en upprepning av fjolårets dåliga förslag, som i sin tur var en upprepning av det tidigare årets förslag. Självklart blir inte förslag bättre av att de upprepas.

Vår budgetmotion sätter jobben främst. Arbetslinjen ska gälla. I det budgetförslag som regeringen har lagt fram för utgiftsområde 1 finns det permanentning av delar av den utökning av Regeringskansliet som man motiverade med att man behövde för ordförandeskapet i EU. Drygt 600 miljoner extra behöver regeringen efter ordförandeskapet jämfört med innan.

Man frågar sig naturligtvis varför. Är det till Regeringskansliet som bilarbetarna på Saab ska vända sig för att få nya jobb? Är det på Regeringskansliet som aktivitetsgarantin för de 25 procent av våra unga som är arbetslösa ska infrias? Självklart har man inte tänkt så. 6 miljarder ligger oanvända på Arbetsförmedlingen för insatser mot arbetslösheten. 600 miljoner går till det egna Regeringskansliet.

Så här ser den misslyckade borgerliga jobbpolitiken ut i ett nötskal. Det är i stället en cynisk politik, där man ser till att tillfredsställa de egna behoven, medan empatin med unga, arbetslösa och utförsäkrade lyser med sin frånvaro.

Herr talman! Finns det någon viktigare uppgift för staten än att värna om vår demokrati? Den målsättning med demokratiarbetet som vi socialdemokrater med samarbetspartierna hade har bytts ut, för två år sedan. Kvar blir en skrivning om mänskliga rättigheter. Det kan ju vara bra. Det är då kombinerat med en skrivning om individens möjligheter till inflytande.

Det där kan man inte beskriva på något annat sätt än som en kraftig ambitionssänkning. Det som framför allt brister är att det saknas en analys om var de viktigaste insatserna för att stärka demokratin behöver göras. Alla vet ju att utan analys blir alla åtgärder gripna ur luften. Sammanhang och strategi saknas i dag. Det finns all anledning, anser vi, att ta tillfället i akt och förändra även det undermåliga innehållet i regeringens demokratimål.

Frågan om hur den svenska EU-debatten ska stimuleras är också en sak för dagens debatt – en fråga som vi har diskuterat flera gånger tidigare. Våra värsta farhågor kring regeringens syn på en fri och öppen EU-debatt har blivit besannade. Regeringens agerande är, tycker vi, inte uttryck för någonting annat än ett elitistiskt och snävt synsätt. Det här sade vi när regeringen avskaffade den kommitté som fanns för att stimulera EU-debatten underifrån.

För oss socialdemokrater är det ett faktum att det inte går att kommandera fram en debatt uppifrån – det går bara att stimulera den underifrån. Vi vill därför att regeringen återkommer till riksdagen med ett förslag på hur en bred och folkligt förankrad EU-debatt kan stimuleras. I sammanhanget kan också konstateras att i den översyn som vi har gjort för att effektivisera den statliga förvaltningen ser vi att Sieps har spelat ut sin roll.

Herr talman! I fjol kallade jag presstödet för en fars. Nu har det länge varit tyst från regeringen när det gäller presstödet, men det gör oss inte lugnare. Frågan är vilken linje som regeringen egentligen har i fråga om presstödet. Ska hökarna som vill avskaffa det vinna en hel seger eller bara en delseger? Eller ska de som vill behålla stödet få genomslag för sin linje? Det finns inga skarpa förslag i budgeten. Men det känns som att det bara är en tidsfråga innan försämringsförslagen kommer.

Att kulturministern också blivit kritiserad för att ha tillåtit jävsförhållanden i hanteringen av presstödsfrågan förstärker intrycket av att regeringen inte tar denna för mångfalds- och yttrandefrihetsfrågor så viktiga fråga på allvar.

Herr talman! I vårt förslag till ramar för utgiftsområde 1 finns det en nettobesparing. Vi socialdemokrater ser, som sagt var, inte det enorma behovet av resurser för Regeringskansliets verksamhet som den borgerliga regeringen själv gör. Men så här ser ju politiken ut när en borgerlig regering gör sina prioriteringar. När den arbetslöse 22-åringens önskemål om jobb ställs mot Fredrik Reinfeldts önskan om ytterligare en medarbetare i sitt kansli har vi för vår del gjort vårt val: Vi står på den arbetslöses sida.

Herr talman! Jag vill börja detta anförande med att hänvisa till det särskilda yttrande från Vänsterpartiet som finns med i detta betänkande. Vi deltar inte i det aktuella beslutet om fördelningen av anslagen eftersom vårt förslag om budgetramarna redan fallit under riksdagsbehandlingen tidigare denna månad.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse är ett utgiftsområde som spänner över många av statens verksamhetsfält. I detta utgiftsområde finner vi bland annat nationella minoriteter, länsstyrelsernas verksamheter, Regeringskansliet, kungliga hov- och slottsstaten, demokratipolitik, EU-information med mera.

Herr talman! I den borgerliga regeringens första budgetproposition lades Kommittén för EU-debatt ned. En bred folklig förankring i dessa frågor är enormt viktig. Vänsterpartiet anser definitivt att en bred och folkligt förankrad EU-politisk debatt behövs – just en sådan debatt som Kommittén för EU-debatt initierade innan alliansen, som sagt var, valde att plocka bort kommittén.

Det är lite skrämmande. Med tanke på det låga valdeltagandet i valet till Europaparlamentet är det uppenbart att information och debatt behövs. Intresset för och kunskapen om EU och vår roll i gemenskapen måste lyftas fram och bli väl förankrade.

I samband ned nedläggningen fick Svenska institutet för europapolitiska studier, Sieps, i samma slag ökat anslag. Ett bra ordspråk är ”den enes död den andres bröd” i detta sammanhang.

Sieps verksamhet är uppbyggd från helt andra syften än att försöka få en folklig förankring. Dess syfte är, enligt förordningen 2008:748, att göra analyser och underlag tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige.

Herr talman! Sieps är med andra ord definitivt inte en arena för att initiera en bred och folkligt förankrad EU-debatt. Vänsterpartiet anser att Sieps bör läggas ned i brist på bland annat den folkliga förankringen. Vi anser också att den verksamhet som Sieps bedriver, Europapolitisk forskning, ska ske på våra universitet och högskolor, där de hör hemma, inte som nu i regeringens sfär.

Vidare vill jag trycka på att det är hög tid att regeringen återkommer med förslag på hur en bred och folklig EU-debatt bäst kan stimuleras och genomföras.

Herr talman! Regeringskansliet kostar bara mer och mer. Speciellt kostsamt har det blivit med tanke på vårt nuvarande EU-ordförandeskap. Vänsterpartiet anser att anslaget nu måste gå tillbaka till den nivå som det var på före ordförandeskapet, vilket betyder en minskning av anslaget 4:1 Regeringskansliet m.m. med 600 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för budgetåret 2010.

600 miljoner, herr talman, behövs bättre för att investera i vår välfärd, som under det borgerliga styret bit för bit har blivit nedmonterad. Vänsterpartiet tillsammans med samarbetspartierna sätter alltid jobben i första rummet.

Kronprinsessans bröllop, som kommer att gå av stapeln 19 juni nästa år, är av stort intresse för många människor. Många är de som i alla lägen följer vår kungafamilj – antingen det är via pressen eller tv är intresset för denna familj otroligt stort. Jag respekterar dem som vill välja detta

men anser att det stundande bröllopet ska bekostas av den kungliga familjen och inte med ytterligare skattemedel, en summa på 14 miljoner.

I en tid då arbetslösheten i landet är enorm och sjuka personer blir utförsäkrade är det många som har det väldigt tufft i sin vardag och kanske också går i giftastankar men inte har råd. Men vår kungafamilj är inte direkt fattig, anser jag, och det måste väl vara helt naturligt att kungafamiljen får bekosta bröllopet själv. Jag vet naturligtvis att alla inte håller med mig i detta resonemang, men om familjen får över 100 miljoner kronor årligen via våra skattsedlar bör man också kunna klara detta bröllop.

Till detta kommer också att kungafamiljen har en förmögenhet på ett hundratal miljoner kronor. Jag vet inte den exakta summan, men deras plånbok tycker jag inte verkar vara speciellt tunn. Att de ska stå för kostnaderna själva anser Vänsterpartiet inte vara mer än rätt och riktigt.

Hbt är en förkortning som står för homo-, bi- och transpersoner. Hot, våld och trakasserier är något som många hbt-personer på ett eller annat sätt möter dagligen, här hemma liksom i övriga världen. I många EU-länder diskrimineras homosexuella, och det finns länder som är i full gång med ytterligare steg, nämligen att diskriminera hbt-personer via lagstiftningen. I dag finns det 87 länder i vår värld som anser att samkönade sexuella relationer är kriminella handlingar. Straffskalan kan variera från fall till fall, men dödsstraff finns i en del länder. Det är skrämmande.

I Uganda väntas inom kort parlamentet anta en ny hårdare lag mot homosexuella – en lag som innebär att homosexuella kan dömas till livstids fängelse och i vissa fall till döden. Lagförslaget har kritiserats av bland andra USA och Frankrike, men från Sverige har det varit nästan tyst, också från EU, där vi nu innehar ordförandeskapet.

Rätten att bestämma över sin egen kropp och uttrycka sin egen sexualitet på sina egna villkor är central i allt arbete för jämställdhet och sexuellt likaberättigande. Dessa rättigheter är också grundläggande mänskliga rättigheter. Vi ser att dessa rättigheter i alltför stora delar av världen attackerats från konservativa högerextrema och många religiösa grupper. Men vi ser också möjligheterna för Sverige att utforma en samlad utrikespolitik där vårt land tar täten i det internationella arbetet för allas rätt till sin kropp och sin sexualitet.

För att arbetet ska ge resultat krävs inte bara vilja. Det krävs kunskap, resurser och erfarenheter. I dag finns det – det är sorgligt att säga – stora brister inom detta kompetensområde i bland annat Utrikesdepartementet. Utrikesdepartementet måste jobba snabbare och visa att dessa frågor prioriteras, inte bara i ord och i text utan även i handling.

Arbetet går alldeles för långsamt. Kompetensen halkar efter. Vänsterpartiet anser att det verkligen är på tiden att kunskaperna inom detta område höjs i utrikesförvaltningen och att regeringen snarast återkommer med en handlingsplan för hur man ska kunna förstärka kompetensen inom Utrikesdepartementet rörande hbt-frågor och sexuell och reproduktiv hälsa.

Det är på tiden att vi nu verkligen lyfter våra blickar och agerar mot de mörka krafter vi ser och upplever här hemma liksom i övriga världen. Mänskliga rättigheter måste alltid komma i första rummet, och kompetensen måste då höjas.

Härmed yrkar jag bifall till reservationerna 4 och 5.

Anf. 3 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Herr talman! Livet är hårt, sade bonden. Grymt, sade grisen.

I går möttes vi av hemska bilder i tidningarna. Sverige behöver ett trovärdigt djurskydd. Ska vi föda upp djur krävs både etik, intresse och sunt bondförnuft. Att föda upp djur kräver ansvar och ett samhälle som både stöder och kontrollerar verksamheterna.

Allt bygger på trovärdighet och ett aktivt djurskyddsarbete. Vi vanliga konsumenter måste kunna lita på att den svenska djuruppfödningen sker enligt gällande lag, som i grunden är god. Ett av problemen är att regeringen har monterat ned tillsynen.

Djurskyddsmyndigheten är nedlagd, och verksamheten har flyttats till länsstyrelserna utan att tillräckligt med resurser har tillförts. Vi gröna driver därför att länsstyrelserna tillförs medel för att förstärka djurskyddet. De närmaste tre åren vill vi satsa totalt 80 miljoner kronor extra – pengar som onekligen behövs.

Anf. 4 PER BILL (m):

Herr talman! Efter Mikael Johanssons korta och kärnfulla tal kommer nog mitt att framstå som en aning längre, men inte vansinnigt långt, hoppas jag.

Till att börja med vill jag å alliansens vägnar yrka bifall till budgetpropositionen.

Jag ska fokusera mitt anförande på två saker, dels det största anslaget vi har, anslaget till Regeringskansliet med mera, dels till ett ganska litet anslag, nämligen kungliga hov- och slottsstaten. Dessutom kommer mina alliansvänner att ta upp andra viktiga frågor som finns i utgiftsområde 1, Rikets styrelse. Annie Johansson kommer bland annat att prata om demokratimålet och om EU. Cecilia Wigström kommer att prata om minoritetsfrågor, och Ingvar Svensson kommer att prata om presstödet.

Den här budgeten är på 12,1 miljarder, vilket är en minskning jämfört med förra året, då vi hade en budget på 12,4 miljarder. Det är alltså en stram budget i tuffa kristider.

Man kan också säga att väldigt mycket av det som finns under utgiftsområde 1 är vi överens om. 90 eller kanske 95 procent av de anslag som finns under utgiftsområde 1 är vi överens om. Men i sådana här debatter är det naturligtvis de procent som vi inte är överens om som vi plockar fram. Det är där vi försöker hitta de stora skillnaderna.

Utgiftsområde 1 är kanske inte något av de utgiftsområden som alla svenska medborgare exakt vet vad de innehåller. Därför tänkte jag ägna 30 sekunder åt folkbildning.

Vi avsätter 6,7 miljarder till Regeringskansliet. Länsstyrelserna, som Mikael pratade om alldeles nyligen, får 2,3 miljarder – och nog fick de en del pengar även när man förde över ansvaret för djurskyddet till dem. Riksdagsledamöter och partier får 829 miljoner i denna budget. Riksdagsförvaltningen får 663 miljoner. Och presstödet får 567 miljoner. Då har jag nämnt de fem största anslagen.

Det i särklass största anslaget är Regeringskansliets. Regeringskansliet är inte bara ett antal hus på andra sidan vattnet, utan Regeringskansliet är också ett hundratal beskickningsbyggnader som vi har runt om i världen, för att bara visa på någon del av hur stort och komplext det är.

Prot. 2009/10:38

26 november

Rikets styrelse

Här har vi totalt 6 705 299 000 kronor, det vill säga drygt halva vår budget går dit. Det är också här det diffår mest mellan Vänsterpartiet och Socialdemokraterna, som har besparingar på 640 respektive 600 miljoner. Min första fråga till Vänstern och Socialdemokraterna är: Hur klarar ni av en besparing på i storleksordningen 600 miljoner kronor om ni samtidigt ska beakta alla de lagar som finns på arbetsmarknadsområdet om hur det går till med varsel och uppsägningar?

Herr talman! Förra året och förrförra året oroade jag mig lite grann för att det skulle bli som förra gången då Sverige hade ordförandeskapet, 1991, nämligen att den ökning som skedde i samband med ordförandeskapet sedan inte skulle gå ned utan att vi skulle få en permanent ökning av anslagen.

Det är därför roligt att se att anslaget för Regeringskansliet minskar från 7 142 miljoner till 6 705 miljoner, det vill säga ungefär 437 miljoner mindre går till Regeringskansliet 2010 än nu under 2009, när ordförandeskapet pågår.

Det visar att mina farhågor, åtminstone till stor del, inte besannades. Det var inte tänkt att bli som 1991, en permanent ökning, utan en ordentlig insats under den tid som vi har ordförandeskapet. Det är mycket bra.

Herr talman! Avslutningsvis ska jag gå över till de soliga delarna av vår budget. Ingen i Sverige har väl kunnat undgå att vår blivande statschef, kronprinsessan Victoria, ska gifta sig i sommar. För oss i alliansen har det varit en självklarhet att staten ska stå för en del av bröllopskostnaderna när den blivande statschefen gifter sig, den del som delvis är en statsangelägenhet. Kronprinsessan Victoria har nämligen inte samma möjligheter att välja ett litet familjebärlöpp som de flesta andra har, som till och med hennes syskon har, utan det är enligt kutym en stor händelse när den blivande statschefen gifter sig. Därför är det ingen som helst tvekan om att de extra pengarna ska finnas med i budgeten.

Detta gör vi inte för att vi vill få in mer intäkter till Sverige och till Stockholm. Det kommer vi säkert att få. Det finns professorer och andra som har räknat på hur många extra miljoner som konungariket Sverige kommer att få in under de här festliga veckorna i sommar. Men det har inte haft någonting att göra med våra överväganden när vi har bifallit denna framställan om att staten ska vara med och betala den del som staten ska betala.

Anf. 5 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Det här handlar om att bestämma sig för vad som är viktigt. Politik handlar om att prioritera, att göra vägval.

Det har tillförts 1 miljard kronor för att man ska klara av EU-ordförandeskapet. Vi var emot att anslaget hamnade på den höga nivån. Visst, det har skett en neddragning med 400 miljoner, men 640 miljoner är det som är kvar. Det är en betydande ökning.

Vi ska också komma ihåg att man, sedan den moderatledda regeringen tillträdde, har utökat Regeringskansliet med 230 personer. Det gjorde man före den här ökningen. Då har jag räknat bort sådana saker som krisberedskapsenheten, som har tillkommit. Det har alltså skett en kontinuerlig ökning.

De här pengarna var avsedda just för EU-ordförandeskapet. De motiverades med detta. Eller hur, Per Bill? Sedan skulle pengarna försvinna, tas tillbaka och användas till någonting annat.

Vi socialdemokrater anser att det finns mycket andra saker att lägga pengarna på, nämligen att investera i nya jobb och i en a-kassa som är värd namnet. Till det räcker inte de här pengarna till, men det är ett bra tillskott.

Frågan är: Varför ska inte den här tillfälliga förstärkningen av Regeringskansliet dras in? Ordförandeskapet kommer ju att vara över nästa år. Redan 1 miljard var för mycket pengar, tyckte vi. Men nu tycker vi att det är hiskliga summor som används till att bygga ut Regeringskansliet.

Varför ska Regeringskansliet byggas ut till denna mycket höga nivå som det faktiskt är fråga om?

Anf. 6 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Jag roade mig med att titta på en del gamla anföranden och gamla debatter i KU. Detta har varit oppositionens roll. Oppositionen hittar alltid möjligheter att spara just på Regeringskansliet. Det kanske beror på att de själva inte sitter där för tillfället.

Jag tycker att det är en god första del att vi nu ser att anslagen minskar med 437 miljoner. Huruvida detta anslag går att trimma ytterligare kan jag inte riktigt svara på i dag.

Samtidigt blir jag lite frågande inför detta när jag hör många socialdemokrater som talar sig varma för olika ambassader och andra saker inom Regeringskansliet. Det är alltså lite svårt att få en helhetsbild. Å ena sidan vill ni spara 640 miljoner. Å andra sidan är det många ambassader och andra saker inom Regeringskansliet som ni vill bygga ut.

Anf. 7 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Per Bill! Nu pratar vi ju om den här miljarden som skulle användas enbart för EU-ordförandeskapet. Det var så pengarna motiverades. Vi socialdemokrater sade redan då att det var ett för högt belopp. Det kan man gå tillbaka och läsa.

Det som händer nu är att man helt plötsligt säger: Även om ordförandeskapet är över ska vi ha de här pengarna till annat i Regeringskansliet.

Det är det valet som vi kritiserar därför att vi tycker att det är ett felaktigt val. Det är en felaktig prioritering. Det finns andra saker som är viktigare, som har större betydelse.

Vi tycker att det är viktigare att satsa på jobben och att se till att våra ungdomar får en praktik och en utbildning. Det tycker inte ni. Ni gör andra prioriteringar.

Vi pratar om den tillfälliga förstärkningen, Per Bill, som motiverades med att det var en tillfällig förstärkning av Regeringskansliet. Det visar sig nu att det bara var prat. Det fanns inget innehåll i det påståendet. Ni ska behålla pengarna i Regeringskansliet. Då ska vi komma ihåg, som jag sade tidigare: Det har byggts ut de senaste åren; det har varit en oerhört stor satsning redan tidigare.

Jag tycker att det är bra att ha ett regeringskansli av bra kvalitet, och det ska vara tillräckligt stort. Vi har också varit med om att bygga ut när det gäller krisberedskapsenheten. Det finns saker och ting som måste förstärkas. Om det kan vi vara överens.

Men det som sker nu är att ni använder tillfälliga pengar till att bli permanenta i Regeringskansliet. Det är ett val ni har gjort, en prioritering ni har gjort. Det är det vi kritiserar, och det måste Per Bill och den moderatledda regeringen ta ansvar för.

Varför drar ni inte in den tillfälliga förstärkningen? Vad ska ni ha pengarna till? Det finns inga motiveringar.

Anf. 8 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Jag hade tänkt att enbart prata om KU:s budget, men det är lockande att gå in i en lite större allmänpolitisk debatt efter de här replikväxlingarna. Vi driver en mycket effektiv krispolitik. Vi har starka offentliga finanser. Vi börjar nu se tydliga förbättringar som innebär till exempel att det blir pengar kvar hos arbetsförmedlingarna. Det ser jag som något positivt och inte som Berit Andnor som något negativt.

Jag kommer att fortsätta att titta noga på anslagen som går till Regeringskansliet, för Regeringskansliet ska inte vara en organisation som alltid växer oavsett politisk majoritet. Det ingår nog i KU:s jobb att försöka hålla lite koll på att det inte växer för fort. Det ska jag, herr talman, gärna göra.

Anf. 9 ANNIE JOHANSSON (c):

Herr talman! Debatten om utgiftsområde 1, Rikets styrelse kanske inte är den mest journalisttåta debatten, men den är väl så viktig. Förmodligen är det den viktigaste av dem alla. Det är en debatt som lägger grunden för det demokratiska samhälle vi i dag lever i. Det är en debatt om de förutsättningar som våra demokratiska institutioner i form av riksdag, regeringskansli, länsstyrelse, utlandsrepresentation, JO, JK och datainspektion har för att skapa ett öppet och demokratiskt samhälle.

Vi har många spännande år bakom oss, både i form av grundlagsutredning, ansvarskommitté och Lissabonfördrag, utifrån ett demokratiperspektiv. Men vi har ett ännu mer spännande år framför oss med valrörelse och de allmänna valen 2010. De är det yttersta av den svenska demokratin.

Därför är det angeläget att vi diskuterar just de här frågorna. Demokrati är inget beständigt utan något som alltid behöver återerövas. Det är viktigt att ha det med sig i tanken. Det handlar ständigt om att kämpa, att erövra och förnya demokratin, inte bara i vårt land utan också i Europa och övriga världen.

Detta betänkande handlar om rikets styrelse och fördelar miljarder på olika utgiftsposter. Vi måste värna demokratiska värden. Här spelar politiken och statliga medel en grundläggande roll, även om människors engagemang och påverkansmöjligheter är oändligt mer betydelsefulla. Det måste vi markera. Det är människor, människors deltagande och inflytande som gör skillnad.

Det övergripande målet för demokratipolitiken är "en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras". I detta finns traditionsenligt en reservation från Socialdemokraterna som vill ha kvar det gamla demokratimålet om att folkstyrelsen ska värnas och fördjupas. Det gamla målet inryms rimligen i det nya målet, men uppenbarligen är det så stora skillnader att man årligen lämnar in en reservation på temat.

Jag har svårt att se hur det gamla demokratimålet om folkstyrelsen fångar in andra centrala demokratimål. Målet för arbetet med demokrati och deltagande är att stärka individens närhet till de politiska besluten genom förbättrade möjligheter till aktivt deltagande och naturligtvis ansvarsutkrävande samt att skapa god social sammanhållning, där individens rätt till självbestämmande inte inskränks av andra individer.

Det nya demokratimålet inkluderar på så vis fler och har en större bredd än det gamla om att enbart folkstyrelsen ska värnas. Det nya demokratimålet handlar om mänskliga rättigheter och om att skapa en levande demokrati. I detta finns yttrandefrihet, att få rösta, att inneha förtroendeuppdrag, att människor känner att de kan påverka. Det handlar om att makten ska utgå från människor och att varje individ ska ha makt över de beslut som rör den egna vardagen.

Demokratipolitiken delas in i två olika verksamhetsområden, ett för demokrati och deltagande och ett som rör integritet, yttrandefrihet och rättssäker förvaltning.

I Centerpartiets och alliansregeringens arbete för att öka den enskildes trygghet, frihet och integritet på bekostnad av staten vill jag vidhålla statens ansvar att slå vakt om ett öppet samhälle som värnar mänskliga fri- och rättigheter och står för de grundläggande funktioner som skapar transparens. Funktioner och medel till våra justitieombudsmän, Datainspektionen och Justitiekanslern är centrala demokratiinsatser för de områden som rör det nya demokratimålet.

Herr talman! Svenska institutet för europapolitiska studier, Sieps, ska vara ett oberoende forskningsinstitut och en länk mellan den akademiska världen och den politiska. En översyn har gjorts av Sieps verksamhet, vilken remissbehandlades förra våren.

Regeringen kunde med den utvärderingen som grund i september förra året besluta om en ny förordning med instruktion till Sieps. Sieps fick inför det nuvarande året ökade anslag, inte minst på grund av det svenska ordförandeskapet i EU och ett allmänt större behov av information och dialog under valrörelsen inför Europaparlamentsvalet.

Jag tycker att det är viktigt med en bred och folkligt förankrad EU-debatt. Vi har som ledamöter av Sveriges riksdag ett stort ansvar att diskutera de frågorna runt om i våra valkretsar för att skapa dialog och opinion. Sieps rapporter kan vara ett bra underlag för oss att skapa den breda och folkligt förankrade debatten.

Jag kan konstatera att trots att EU-kommittén har lagts ned ökade deltagandet i valet till Europaparlamentet i juni. Vi har också haft en bred diskussion om Lissabonfördraget under några år. Den nattsvarva bild som oppositionen vill måla upp haltar något.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 10 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp):

Herr talman! Budgetområdet Rikets styrelse rör centrala delar i den svenska demokratin. Demokratin infördes i början av 1900-talet när vi fick allmän rösträtt, något som vi liberaler slogs hårt för.

När väl den allmänna rösträtten var uppnådd fick vi ta duster med kungamakten för att se till att det var riksdag och regering, de folkvalda som skulle styra riket. Efter Torekovskompromissen och den nya grundlag som vi fick på 70-talet är det nu fastlagt att kungen och statschefen

enbart är ceremoniell. Makten utgår från svenska folket och de folkvalda i regering och riksdag.

Torekovskompromissen som alla partier stod bakom innebär för oss i Folkpartiet, i alliansen och övriga partier, hoppas jag, utom Vänstern att vi ställer upp på att bekosta kronprinsessans bröllop. Kronprinsessan är vår blivande statschef. Detta bröllop är därmed en statsangelägenhet.

Jag vill passa på, herr talman, att rikta ett grattis till kronprinsessan och Daniel. Jag vill gratulera dem till att de har funnit varandra.

Nästa år är det inte bara kronprinsessbröllop, utan det är också allmänna val i september. I budgeten föreslås att riksdagen ger 240 miljoner extra för genomförandet av valen genom pengar till Valmyndigheten och kommunerna.

Jag vill poängtera att det är viktigt när vi har en ambition att öka för-
tidsröstningsställena att kommunerna ser till att upprätthålla kvaliteten i valförrättandet. När jag själv var runt lite och tittade på Europaparlamentsvalet tyckte jag mig kunna se en del brister i hur för-
tidsröstningen gick till.

Kvantiteten får inte betonas på bekostnad av kvaliteten. Jag tror personligen att det skulle vara bra om konstitutionsutskottet de närmaste åren gör en uppföljning av de förändringar som skett vad gäller för-
tidsröstningen.

När det gäller nationella minoriteter som är ett annat ämne jag vill ta upp är det inte minst för oss inom Folkpartiet liberalerna ett prioriterat område. Därför är jag mycket glad över den inriktning för minoritetspolitiken som alliansen har slagit in på.

Vi fattade i riksdagen i våras beslut om en förstärkt politik på det här området, och den budget vi tar ställning till nu innebär kraftiga anslagsökningar – nästan en femdubbling från 14 miljoner till 80 miljoner kronor. Det här görs för att värna de fem nationella minoritetsspråken finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Förvaltningsområdena där finska och samiska kan användas utökas till att omfatta fler kommuner, och medborgare får även rätt att använda finska, meänkieli och samiska i kontakter med myndigheter och domstolar.

Individer som tillhör de nationella minoriteterna, det vill säga sve-
rigefinnar, samer, tornedalingar, romer och judar, får nu en bättre möjlighet att utveckla och bevara sin kultur.

De senaste åren har det varit ett uppsving i den allmänna debatten om integritetsfrågor. Det är oerhört bra och viktigt att det har blivit ett ökat fokus på dessa frågor, det vill säga rätten för varje individ till skydd från intrång eller övervakning från statens sida.

Självklart kan vi acceptera intrång för att uppnå vissa syften, till exempel brottsbekämpning eller skydd för rikets säkerhet, men en debatt om exakt var balansen ligger har kommit upp. Det är väldigt bra att vi är eniga över partigränserna om att införa ett skydd för integriteten i den nya grundlagen som vi ska besluta om nästa år. Det har saknats i vår grundlag hittills.

Dessutom behöver vi ett skydd och en kontroll för vår integritet i praktiken. Den utredning som har tittat på frågan bereds nu inom Rege-
ringskansliet.

Jag förstår Socialdemokraternas poäng när man vill tillsätta en ny integritetsmyndighet, men jag undrar om det är rätt väg att gå. Vi har redan en utredning tillsatt för att utvärdera Ipredlagen, så jag ser inte riktigt att en myndighet skulle behövas av det skälet. Man kan också undra om 5 miljoner kronor räcker till så himla mycket.

Datainspektionen har redan i dag en uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Datainspektionen ska också se till att god sed iakttas i kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

För Folkpartiets del antog vi för ett år sedan ett stort integritetspolitiskt program. Vi ser framför oss att vi vill stärka integritetsskyddet just genom att bredda Datainspektionens verksamhet och fördjupa den.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis notera att det finns betydande skillnader mellan oppositionspartierna i deras olika förslag till budgetar. Socialdemokraterna och Vänstern vill storspara på Regeringskansliet. Det vill inte Miljöpartiet. Miljöpartiet vill å andra sidan storsatsa på länsstyrelserna. Det vill inte Socialdemokraterna och Vänstern. Vänstern vill spara in på Victorias bröllop, men det vill inte Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Det finns i dag inget gemensamt oppositionsalternativ som vi kan syna i sömmarna. Jag läste i går kväll igenom förra årets debatt. Där utlovade Mikael Johansson att det kanske skulle finnas detta år eller möjligen till våren.

Det är väl bara att konstatera, herr talman, att löftet från Mikael Johansson ännu inte är uppfyllt. Men vi har ju hela våren på oss att se detta uppfyllas.

Anf. 11 MARIANNE BERG (v) replik:

Herr talman! Jag missade att trycka in mig för replik på Per Bills anförande, så jag blev glad när jag hörde frågan om kronprinsessans bröllop komma upp igen. Så nu står jag här.

Kronprinsessans bröllop anser Vänsterpartiet att kungafamiljen ska stå för själv. 14 miljoner kan tyckas vara en futtig del i den budget vi behandlar här i dag. Det är kaffepengar, om jag får uttrycka mig så.

I dessa tider är det många människor som har det svårt med sin vardag, är arbetslösa, blir utförsäkrade och så vidare. Redan i dag får kungafamiljen över 100 miljoner årligen via våra skattemedel. Är det då inte rimligt att stå för denna kostnad själv? Anser verkligen Cecilia Wigström att skattebetalarna även ska stå för denna kostnad med extrapengar utöver det vi redan lämnar till konungen i dag? Är det rätt och riktigt?

Anf. 12 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik:

Herr talman! Ja, det är rätt och riktigt. Självfallet finns det väldigt många i vårt land som i dag har en väldigt svår ekonomisk situation. Där gör vi i alliansen stora insatser för att skapa fler arbeten och hjälpa människor att hitta nya arbeten.

Jag tycker att Marianne Berg glömmer en sak i resonemanget. Hon pratar om över 100 miljoner i anslag som kungafamiljen får från riksdagen varje år. Men Marianne Berg glömmer att tala om utgifterna. Det kostar väldigt mycket att underhålla Stockholms slott och andra slott som finns runt om i Sverige. Ett stort bröllop som ska vara statsmannamässigt

är en väldigt dyr utgift, och när det nu handlar om den blivande statschefen får vi ta konsekvenserna av att vi har den grundlag vi har och vara med och delfinansiera det här bröllopet.

Jag var själv antagligen nyfödd när Torekovskompromissen ingicks, men står inte Vänsterpartiet bakom Torekovskompromissen?

Anf. 13 MARIANNE BERG (v) replik:

Herr talman! Cecilia tar återigen upp att detta är en stor statsangelägenhet som vi alla ska betala för och att de över 100 miljoner kronor som går till konungen och hovstaten varje år även används till annat. Ja, det gör de. Men det finns också en förmögenhet hos familjen på x antal hundra miljoner. Det kanske är dags att tulla lite på den och ta 14 miljoner till detta bröllop.

Det har också tidigare sagts att det kommer att dras in en massa extra miljoner. Man förbereder 10–14 dagars jippo, enligt mitt sätt att se det, kring bröllopet här i Stockholm.

Frågan kvarstår: När man får in så pass mycket skattemedel i sin plånbok, är det då inte lite övermaga att anse att vi ska stoppa in ytterligare 14 miljoner till detta bröllop? Man har ju med råge möjlighet att kunna bekosta det själva.

Jag tycker att det är ett hån mot många. Många i Sverige har blivit drabbade just av de satsningar när det gäller arbete och så vidare som Cecilia Wigström tog upp som positiva. Dessa satsningar är felsatsningar, för så stor arbetslöshet och så många utförsäkrade har vi väl aldrig haft – kris eller inte.

Jag har förstått att Cecilia fortfarande anser att vi ska stoppa in dessa extra 14 miljoner. Jag tycker det är ett hån mot andra som inte har flera hundra miljoner sparade.

Anf. 14 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik:

Herr talman! Jag vill bara upprepa att jag tycker att det är fantastiskt glädjande att kronprinsessan och Daniel har funnit varandra, och jag tycker att det är självklart att vi ska vara med och finansiera detta bröllop. Jag vet att både kronprinsessan och Daniel har ett stort stöd bland svenska folket, och det är många som ser fram emot att de ska få ta det här viktiga steget tillsammans och bilda en gemensam framtid. Jag tycker att det är positivt.

Marianne Berg har inte lyckats övertyga mig om att vi ska ändra ståndpunkt. Jag kan också notera att Marianne Berg inte heller har med sig sina kolleger, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, på sin linje.

Anf. 15 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag vill bara för säkerhets skull upplysa Cecilia Wigström om att vi visst har gemensamma förslag. Jag antar att till och med Cecilia Wigström i Göteborg var med och röstade om det gemensamma budgetbetänkandet från finansutskottet. Där fanns gemensamma reservationer från s, v och mp.

Vi hade gemensamma skrivningar om olika förslag i våra respektive budgetar. Men allt har vi inte gemensamt.

Till och med i det här betänkandet har vi ett gemensamt förslag. Det gäller reservation 4 som handlar om en nedläggning av Sieps. Detta fanns med i vårt gemensamma förslag när det gäller den stora budgetmotionen. Det konkretiseras på just vårt utgiftsområde, så jag får det till att vi har gemensamma förslag.

Hur det kommer att gå till våren kan jag inte riktigt sia om ännu. Ambitionen finns, men jag kan inte nu riktigt peka på vad vi kommer att vara överens om.

Anf. 16 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik:

Herr talman! Jag vet att ni hade en hel del gemensamma reservationer i samband med den debatt och omröstning som var här i riksdagen förra veckan.

Nu koncentrerar jag mig på rikets styrelse. På s. 10 i betänkandet finns det en budgettabell med alla partiernas förslag. Inte på någon enda rad framgår det att alla tre oppositionspartierna har samma förslag.

Som jag tidigare sagt vill Miljöpartiet och Socialdemokraterna vara med och finansiera kronprinsessans bröllop. Det vill inte Vänsterpartiet.

Om Sametinget har ni en gemensam reservation. Men det är faktiskt bara Socialdemokraterna och Miljöpartiet som vill ge mer pengar till det. Vänsterpartiet vill inte göra det.

Miljöpartiet vill inte spara in på Regeringskansliet. Men det vill Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Reservation 4, som du, Mikael Johansson, nyss tog upp är, som jag ser saken, egentligen bara en reservation på papperet. Om man tittar på vad som står sist i betänkandet och i budgettabellen ser man att både Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill dra ned på Sieps. Socialdemokraterna däremot står bakom vårt förslag om de pengar som vi vill avsätta till Sieps. Jag tolkar detta som att ni inte är överens.

Ni är överens om att inte vilja ha Sieps i dess nuvarande form. Men jag gör tolkningen att Socialdemokraterna vill ha någon typ av EU-debatt i Sverige och att de vill ta av de här pengarna till det. Men ni i Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill dra ned med 20 miljoner kronor. Därmed blir det omöjligt att finansiera den lösning som Socialdemokraterna ser.

Jag ser en total oenighet hos er på just vårt utgiftsområde.

Anf. 17 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Sieps fanns med i vår gemensamma budgetmotion i finansutskottet. Att det sedan tekniskt, anslagsmässigt, inte faller ut i respektive kommittémotioner på de olika utgiftsområdena är en annan sak. Vi hade med detta som en besparingsåtgärd när det gäller myndighetsstrukturen i Sverige. Bland annat sades det gemensamt att myndigheten Sieps skulle läggas ned. Det är det gemensamma som faller ut i reservation 4. Därför finns det även på *detta* utgiftsområde gemensamma förslag – förslag som vi alltsedan motionen till följd av vårpropositionen undan för undan gemensamt har samlat oss kring.

Syftet är naturligtvis att ge väljarna ett gemensamt besked om vad en rödgrön regering innebär. Jag antar att Allians för Sverige kommer att ge ett motsvarande besked. I dag finns det inget sådant besked från vare sig den ena eller den andra parten när det gäller nästa mandatperiod. Men

detta är det viktigaste för väljarna att inför kommande mandatperiod ta ställning till.

Anf. 18 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik:

Herr talman! Ja, det är väldigt viktigt att väljarna när de nästa år ska gå till valurnan får besked om vad partierna står för. Det är väl enkelt att konstatera att vi i alliansen nu har regerat tillsammans i fyra år och bildat ett väldigt stabilt regeringsunderlag och att vi har tagit ansvar för krisen och sett till att insatser görs för att skapa arbetstillfällen i Sverige.

Också när det gäller rikets styrelse har vi en gemensam budget. Det är möjligt att teknikaliteter gör att det inte ser ut som att ni är överens. Men jag kan acceptera vad som sägs om att ni är överens när det gäller Sieps.

Samtidigt kan jag konstatera att det när det gäller synen på hur Regeringskansliet ska skötas, på pengarna till kronprinsessans bröllop och på detta med integritetsmyndighet eller inte finns stora frågetecken kring det gemensamma alternativet från oppositionens sida på det område som handlar om rikets styrelse. Man får väl hoppas att det kommer besked före valet så att väljarna inte behöver köpa grisen i säcken.

Anf. 19 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Jag vill tacka Mikael Johansson inte bara för ett föredömligt kort huvudanförande utan också för att han värnar sysselsättningen i Regeringskansliet.

För att lite grann avdramatisera här: När det handlar om Regeringskansliets anslag brukar det vara oppositionens julafton när det gäller att dra ned på anslagen. Jag har från talarstolen – dock inte från just denna – försvarat neddragningar om flera hundra miljoner till Regeringskansliet. Men ofta är det så – räknenissarna i partierna vill ju få budgetarna att gå ihop – att det är enkelt att bara ta några klumpsummor när det gäller Regeringskansliet.

Det intressanta i diskussionen är att vi i allianspartierna under tiden i opposition drog åt ungefär samma håll. Det kunde variera mellan 400 och 800 miljoner eller något i den stilen i neddragningar. Men här är det stor skillnad mellan två partier som vill dra ned med ca 600 miljoner och ett parti som inte vill ha någon neddragning alls – ganska intressant.

Herr talman! Integritetsfrågorna är viktiga. Cecilia Wigström berörde dem i sitt anförande här. Sju partier är överens om att förstärka integriteten i regeringsformen.

För några år sedan hängdes en känd skådespelare ut i en viss kvällstidning. Frågan är om man kan tala om kvällstidning eftersom tidningen nu för tiden kommer ut på morgonen. Dock har detta egentligen inte med saken att göra. I alla fall gick jag ut och sade att det behövdes ett förstärkt skydd av privatlivet. Då var jag väldigt ensam bland politikerna om att ställa upp bakom att kräva förstärkt integritet.

Nu arbetar en yttrandefrihetskommitté där för övrigt några i konstitutionsutskottet är ledamöter. Kommittén har i uppgift att se över de här frågeställningarna. Jag blir lite fundersam. Vi har ju nyligen gjort en sammanslagning av ett antal ombudsmannaämbeten. Att vi nu plötsligt ska skapa en ny separat ombudsman verkar vara lite övermaga i nuvarande situation, tycker jag. Men att vi behöver förstärka integritetsskyddet håller jag med om.

Per Bill utlovade att jag skulle säga något om presstödet, så jag är väl tvungen att göra det.

Det finns inget förslag i budgeten om en neddragning av presstödet. Berit Andnor tog ju upp och diskuterade att det eventuellt kommer förslag om neddragningar. Men det beror inte på att regeringen haft den ambitionen. Även under tiden i opposition drogs det åt olika håll. Regeringen har inte nämnda ambition. Däremot har vi tvingats in i situationen att EU-kommissionen ställer krav på att vi ser över storstadsstödet för att hitta en bättre lösning jämfört med hur det är i dag. Det var det som Berit Andnor tog upp. Det där kommer så småningom.

Självklart kommer vi i utskottet att bli informerade. Fortlöpande har vi fått information om de här frågorna. Jag tror att vi har respit till den 22 december, att vi senast då ska avlämna ett svar till EU-kommissionen. Innan dess lär vi i konstitutionsutskottet hinna få besked.

Anf. 20 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Jag vet nästan inte var jag ska börja efter det senaste lilla inlägget från Ingvar Svensson.

Till skillnad från hur de tidigare oppositionspartierna arbetade och agerade är vårt sätt att arbeta och förbereda våra förslag genomtänkt; det kan jag lova Ingvar Svensson. Vi tar våra prioriteringar på allvar och gör vägval.

Det är inte så att räknenissar sitter på rummet och kommer överens om hur det ska vara. Jag blir något förvånad i det avseendet. Det vi här hör är också ett sätt att försöka förminska oppositionens arbete. Om den tidigare oppositionen arbetade på nämnda sätt kan man väl säga att det gjorda uttalandet säger mycket mer om hur ni under oppositionstiden arbetade och om med vilken seriositet ni grep er an oppositionspolitiken. Jag är förvånad. Är det på det sättet?

Det finns ju andra exempel inom vårt område, som vi nu har sett, där den tidigare oppositionen har lämnat ett mycket högt ljudläge när det gäller till exempel utnämningsspolitiken för att gå till någonting helt annat. Det gäller uppenbarligen också andra områden.

Ni prioriterar faktiskt att bygga ut Regeringskansliet med tillfälliga pengar. De här resurserna var avsedda för ordförandeskapet, ingenting annat. Men ni behåller 600 miljoner till att bygga ut Regeringskansliet, tillsammans med den tidigare utbyggnaden på över 230 tjänster. Det är en väldigt stor satsning på Regeringskansliet, Ingvar Svensson. Vad ska ni göra? Kan du inte tala om vad alla dessa människor som ni nu anställer ska syssla med i Regeringskansliet för de här 600 miljonerna.

Anf. 21 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Herr talman! Det är intressant att Socialdemokraterna tror att de gör skillnad, att de har genomtänkta förslag och väl avvägda vägval. Men hur seriöst är det egentligen med en neddragning på 640 miljoner till nästa budgetår? Det är skillnad om man ser det över tid. Då kanske man kan göra rationaliseringar och neddragningar. Men hur seriöst är det egentligen att tro att man ska kunna genomföra denna neddragning med 600 miljoner under ett år?

Hur genomtänkt var det egentligen att skapa institutionen Sieps? Det är ingen uppfinning av alliansregeringen utan det är en uppfinning av en regering som Berit Andnor tidigare satt i. Det var inte genomtänkt, eftersom ni nu enats med de andra oppositionspartierna om att lägga ned det.

Utnämningsspolitiken tänker jag inte ta upp. Vi kommer att få återkomma till den i ett annat sammanhang.

Anf. 22 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Hur seriöst var det då att komma till riksdagen och föreslå ett tillfälligt anslag, en tillfällig förstärkning på 1 miljard med motiveringen att det behövdes under ordförandeskapet i EU? Hur seriöst var det, Ingvar Svensson? Det är ju ni som inte är seriösa. Stå här och anklaga socialdemokratin, och även Vänsterpartiet och Miljöpartiet, för att inte vara seriösa! Det måste jag säga är oförsämlt.

Med hänvisning till det Cecilia Wigström tog upp tidigare i debatten kan jag säga att vi har presenterat ett samarbete under åtta år. 15 budgetar har vi varit överens om att presentera i denna riksdag – 8 år, 15 budgetar. Ingen behöver tvivla på seriositeten och allvaret i den politik som vi socialdemokrater tillsammans med samarbetspartierna kommer att föra.

Däremot är det mycket stora frågetecken kring hur seriös den så kallade borgerliga alliansen, eller den moderatledda regeringen är. Frågan är, Ingvar Svensson, hur seriöst det är att komma till riksdagen, begära pengar och säga att detta är en tillfällig förstärkning med anledning av att vi ska vara ordförande i Europeiska unionen. Hur seriöst är detta? Sedan står man här och säger: De där pengarna behöver vi nog till annat. Till vad annat? Ni har väl en skyldighet att tala om vad ni ska använda pengarna till. Vad ska ni ha pengarna till? Seriöst är det inte, Ingvar Svensson. Det är i högsta grad oseriöst.

Anf. 23 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Herr talman! Jag hävdar alltid att jag är seriös och Berit Andnor hävdar så klart alltid att hon är seriös. Det gör vi väl alla. Alla partier hävdar att de är seriösa, självfallet. Den diskussionen blir inte särskilt meningsfull att föra därför att vi tycker själva att vi har en trovärdighet och oppositionen tycker att den har en trovärdighet i de här frågeställningarna.

Jag vill minnas – nu har jag inte allt i huvudet, och det ska vi vara tacksamma för – att det var något liknande 2001. Man gjorde inte den neddragning som hade kunnat förutses av de tillskott som man erhöill för att genomföra ordförandeskapet. Det kan alltid diskuteras.

Det är klart att jag inte har gått igenom varenda kostnad för tjänstemännen i Regeringskansliet. Man får göra en helhetsbedömning av om detta är realistiskt eller inte, och vi i alliansen har ställt upp bakom detta.

Anf. 24 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag tänkte höra lite grann och är lite nyfiken på hur Ingvar Svensson resonerar kring det här med demokrati. Vi har ju det som en viktig aspekt i vårt utgiftsområde.

Ingvar Svensson nämnde i sitt anförande att det fanns stora skillnader mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det fanns mindre skillnader inom borgerligheten. Då är en nyfiken fråga sett ur väljarsynpunkt: Är det bra med ett partisystem där det finns stora, tydliga skillnader eller är det bra med partier som det är väldigt liten skillnad mellan? Vilket är att föredra ur demokratisynpunkt?

Kan verkligen väljarna fundera så här: Men vänta nu, Modera... eller ska jag ta Kristdemo..., kanske Cen..., nej Folkpa...? Om de inte ser någon skillnad kan det ju köra ihop sig, och det är väl knappast bra demokratiskt. Vad tycker Ingvar Svensson?

Anf. 25 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Herr talman! Det var en intressant frågeställning. Just om demokratin råder det konsensus. Då kan man fråga sig hur väljarna ska uppfatta detta. Det finns inga skillnader i synen på demokrati, även om det i vissa moment kan finnas olika åsikter.

Jag raljerar egentligen över detta, och det förstår Mikael Johansson mycket väl. Det är inte skillnaderna i sig mellan partierna det handlar om. Vi skulle helt klart inte ha olika partier om det inte fanns vissa skillnader, men det betyder ju inte alltid att man kan peka på att det är absolut klarast om det finns budgetmässiga skillnader. Det är väl kanske att dra det lite väl långt.

Anf. 26 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag kanske också raljerade över att det var små skillnader inom borgerligheten, att det inte skulle spela någon roll för väljarna utan partierna skulle kunna slås ihop.

Däremot var jag noga med att påpeka att det är viktigt med skillnader. Därför är jag stolt över att jag som ”grön” skiljer mig gentemot Vänsterpartiet och Socialdemokraterna i ett antal frågor.

Sedan ska vi lägga fram ett regeringsalternativ där vi pekar ut vad väljarna kommer att få under nästa mandatperiod. Därefter får väljarna ta ställning till det. Men de ska fortfarande veta att det är skillnad och att det gör skillnad vilket parti man väljer i valet nästa höst.

Anf. 27 INGVAR SVENSSON (kd) replik:

Herr talman! Det är viktigt, för det finns skillnader mellan allianspartierna också.

Sedan är det så att man måste lära sig att kompromissa. Det är ju en del av demokratin i sig att man får kompromissa ihop sig. Om man inte kan ta fyra steg i dag kan man kanske ta ett steg tillsammans i kompromisserna.

Det är inga konstigheter att det finns skillnader mellan partierna. Om det inte fanns det utan alla hade exakt samma åsikter vore det, som Mikael Johansson pekar på, onödigt att ha flera partier.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 14 §.)

8 § Obligatoriskt utgiftstak

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2009/10:KU9
Obligatoriskt utgiftstak (prop. 2009/10:5).

Anf. 28 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 1. Det innebär att vi vill yrka avslag på regeringens proposition i den här frågan.

Ett avslag på regeringens förslag i den här delen innebär att de nuvarande budgetreglerna skulle komma att ligga fast. Det regelverk som vi har bidrar till att skapa långsiktighet och förutsägbarhet i villkoren för den ekonomiska politiken. Det regelverket har Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet tillämpat när vi har samarbetat om den ekonomiska politiken. Under den tiden pressades den offentliga sektorns skuld ned från 70 procent av bnp 1998 till 45 procent av bnp 2006. Vi har tillsammans, under 8 år och med 15 budgetar, kunnat leverera ett överskott i de offentliga finanserna på 70 miljarder till den tillträdande regeringen 2006. Det var vad de borgerliga partierna ärvde – 70 miljarder.

Vi anser att en förändring av de nuvarande budgetreglerna skulle ha föregåtts av en bredare beredning än vad som har varit. Vi har från oppositionens sida inte fått vara med i den. Detta sätt att agera är något som kännetecknar den moderatledda regeringen och den borgerliga majoritet vi har i riksdagen. Vi tycker att man för att uppnå långsiktigt hållbara statliga budgetregler borde ha gjort en mer omfattande beredning. Detta är nämligen oerhört viktigt för legitimiteten när det gäller budgetreglerna.

Vi ser också att konsekvenserna av att lagfästa att taken måste vara treåriga inte är tillräckligt utredda. I dag omfattas inte alla utgifter av taken. Till exempel ligger garantiprogrammet för bankerna utanför. Det är en ordning där vissa utgifter låses under flera år framåt medan andra inte gör det. Det riskerar enligt vår mening att skapa obalanser i den ekonomiska politiken. I dag finns ett balanskrav för kommunerna, och just nu pågår en utredning. Vad den utredningen kommer att komma fram till och vad det kommer att ha för betydelse för utgiftstakens längd är inte heller klarlagt.

Regeringen undviker i propositionen helt att behandla en av de viktigaste orsakerna till att det stora budgetöverskott som fanns 2006 har bytts till ett stort underskott 2009, nämligen det faktum att det har genomförts stora, ofinansierade skattesänkningar. Ett stort överskott 2006 har blivit ett stort underskott 2009, därför att man har genomfört ofinansierade skattesänkningar. Enligt en utredning som riksdagens utredningstjänst har gjort skulle det svenska budgetunderskottet vara 80 miljarder mindre om regeringen inte hade sänkt skatterna.

Den ordning vi nu har med utgiftstak är tänkt att främja en långsiktig budgetdisciplin. Det är enligt vår mening en vantolkning av själva syftet med det finanspolitiska regelverket att hålla utgiftstaken men samtidigt sänka skatterna. Det har lett till försvagade finanser, vilket vi kan konstatera.

Därför yrkar vi avslag på denna proposition och därmed också bifall till reservation 1.

Prot. 2009/10:38
26 november

Anf. 29 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation 1 av Miljöpartiet de gröna, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Självklart står jag bakom reservation 2 av oss gröna, men för tids vinnande avstår jag från att yrka bifall till den.

Jag tänkte dock prata om denna reservation i mitt anförande. Den handlar om klimat- och miljökonsekvensbeskrivningar i statsbudgeten. Amsterdamfördraget ger ministerrådet inom EU och EU-parlamentet skyldighet att sträva efter en hög miljöskyddsnivå. Integreringen av miljöhänsyn i EU:s övriga politikområden lyfts fram som ett av de viktigaste sätten att göra utvecklingen hållbar. Enligt min mening, herr talman, kan ett instrument för att integrera hållbar utveckling inom olika områden vara att klimat- och miljökonsekvensbeskrivningarna finns för alla förslag.

Sedan 2001 gäller Europaparlamentets och rådets direktiv om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. Finansiella planer, budgetprocesser och program omfattas dock inte av direktivet. Det kan diskuteras huruvida en statsbudget definitionsmässigt kan anses vara en plan, men i praktiken fyller en budget enligt min mening samma funktion.

De gröna nyckeltalen är ett försök att belysa miljöutvecklingen i avslutning till statsbudgeten. Det räcker emellertid inte för att miljöaspekterna ska bli integrerade i beslutsprocessen. Enligt min mening ska strategiska miljökonsekvensbeskrivningar vara invälda i texterna. Mot bakgrund av detta, herr talman, anser jag att riksdagen ska begära att regeringen lägger fram förslag till ändring i budgetlagen så att klimat- och miljökonsekvensbeskrivningar av de olika förslagen i statsbudgeten blir obligatoriska.

Anf. 30 PER BILL (m):

Herr talman! Jag vill börja med att å hela alliansens vägnar yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på motionerna.

När jag kom in i riksdagen 1994 hade jag klarat av en del av mina studier på Handelshögskolan. Jag hade turen att de första fyra åren hamna i finansutskottet, där jag fick vara med och lära mig både den gamla budgettekniken och den nya. Jag måste säga att man som Handelsstudent kände sig näst intill chockad över hur det gamla budgetsystemet var – utgifter bara lades till utgifter, vilket gav stora underskott.

Det var väldigt bra att en bred majoritet tog fram budgetlagen. Jag skulle i dag, herr talman, säga att budgetlagen är en av de fem viktigaste reformerna jag har varit med om under de 15 år jag nu har suttit i riksdagen. Jag tror att det är väl i klass med EU-medlemskapet och självständigheten för Riksbanken. Jag tror att väldigt många inte riktigt förstår hur viktigt det har varit med den budgetdisciplin som budgetlagen har bidragit till.

Det vi ser framför oss i dag, detta lilla betänkande, är egentligen en kodifiering av en praxis som har utvecklats under de drygt tio år som budgetlagen har varit i kraft. Att kodifiera gällande praxis brukar vara ett

*Obligatoriskt
utgiftstak*

väldigt bra sätt att stifta lag, herr talman. Det finns säkert fog för att efter det att utredningen kring andra delar av budgetlagen blir klar återkomma och kanske göra ytterligare förändringar i budgetlagen – titta på den konsoliderade offentliga sektorns finanser, till exempel. Men det är nog en del tid kvar innan vi är redo för de besluten. Dessa relativt små förändringar kan vi dock göra redan nu.

Herr talman! Jag tänkte inte ägna mig åt allmän politik, men jag vill ändå konstatera att det finns två sätt att stimulera i lågkonjunktur. Det ena är att öka bidrag, och det andra är att sänka skatter. Jag är väldigt glad och stolt att vi i alliansen till stor del har valt att sänka skatter för att stimulera i den värsta lågkonjunkturen sedan antingen 1940 eller 1929 – det finns diskussioner om vilken som var värst. Detta är dock en av de tre värsta lågkonjunkturen under de senaste 100 åren. Det är ju därför vi sparar i ladorna under sju till tio år: för att sedan ha möjlighet att använda en del av överskotten. Och det roliga, herr talman, är att se att de offentliga finanserna trots att detta är en mycket större kris än den under tidigt 90-tal klarar krisen mycket bättre än då.

Jag ska avsluta med något annat spännande jag har varit med om, och jag riktar mig till Mikael Johansson. Jag hade också förmånen att få sitta med i en liten parlamentarisk grupp – jag tror att det var med Lennart Daléus och några andra – som tittade på gröna räkenskaper. Riktigt och viktigt men, visar det sig, otroligt svårt.

En av idéerna var att man skulle titta på återställningskostnaderna efter de skador som hade uppkommit i samband med olika verksamheter. Det finns mycket arbete kvar att göra där. Vi vet att till exempel Eurostat ägnar sig en hel del åt mycket intressant sådan verksamhet.

Jag tror att det här måste växa fram på europeisk nivå och allra helst på global nivå. Men vill man ha långsiktig tillväxt kan man inte kalhugga allting och tro att man ska ha någon tillväxt att prata om år två och år tre. Långsiktighet och miljöhänsyn är otroligt viktiga.

Anf. 31 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Vi ska naturligtvis inte ha någon debatt om den ekonomiska politiken, även om det kan kännas mycket lockande. Jag kan bara inte låta bli och säga följande efter Per Bills inlägg.

Det var nog inte bara Handelsstudenten Per Bill som när han kom till riksdagen var chockad över det mycket stora budgetunderskott som den dåvarande borgerliga regeringen lämnade efter sig förra gången de satt vid makten. Hela svenska folket var chockat. Det var en mycket svår tid för Sverige som land att sanera ekonomin, och det var jag med om.

Att ha utgiftstak och att ha regler för att öka långsiktigheten och förutsägbarheten när det gäller den ekonomiska politiken är viktigt. Det är vi socialdemokrater som har tagit initiativ till och drivit fram det, och vi har varit angelägna om att se till att söka enighet i dessa frågor därför att det är viktigt.

Vi har följt det regelsystemet under alla år, och det gjorde att vi kunde pressa ned den skuld vi hade, att vi kunde sanera ekonomin, att vi kunde överlämna 70 miljarder till den nuvarande moderatledda regeringen. Dessa har snabbt förbytts till ett stort underskott.

Det är så ni har förvaltat den goda ekonomin.

Min fråga till Per Bill och majoriteten i utskottet är: Är ni nöjda med beredningen av den här propositionen? Tycker ni att det är ett bra sätt att jobba på? Varför fick inte vi vara med och diskutera det här? Vad är anledningen till detta, Per Bill?

Prot. 2009/10:38
26 november

*Obligatoriskt
utgiftstak*

Anf. 32 PER BILL (m) replik:

Herr talman! De stora problemen fanns inte bara åren 1991–1994. Det finns saker som skulle ha gjorts bättre, men nu är det närmare 15–20 år sedan dess. Det riktigt stora problemet var att utgifterna även under högkonjunkturåren adderades, staten gick med underskott och stod inte rustad när den ordentliga lågkonjunkturen kom. Det är det som är den stora skillnaden nu. När det börjar vända i konjunkturen här och nu ser vi vilken fördel vår budgetdisciplin i Sverige har varit jämfört med många av våra vänner inom det europeiska samarbetet som har dragit på sig jättelika skulder under de här två tre åren. Det är klokt med ekonomiska stabilisatorer som slår till på en gång. Det är mindre klokt att, som vi förr i världen ägnade oss åt och som man fortfarande gör på många ställen, klippa och klistra ihop stora krispaket på många miljarder, släpa dem igenom de olika parlamenten, och lagom till det att de är färdiga att sättas i sjön har konjunkturen vänt.

Vi har ett mycket mer robust system i dag, och det tycker jag att vi allihop ska berömma oss för. Sverige har ett budgetsysteem som är mycket bättre än på många andra ställen.

Anf. 33 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Varför är ni beredda att riskera detta? Det är frågan, Per Bill.

Efter att ha sanerat ekonomin, detta enorma budgetunderskott som den dåvarande borgerliga regeringen lämnade efter sig, har vi pressat tillbaka den offentliga sektorns skuld. Den var 70 procent av bnp 1998. Den var 45 procent av bnp 2006. Vi överlämnade ett budgetöverskott på 70 miljarder. Det har förbytts i ett stort underskott. Den främsta förklaringen till detta är de ofinansierade skattesänkningar som den moderatledda regeringen har ägnat sig åt.

Det är en av de saker som vi tycker skulle ha funnits med i den här diskussionen, som vi har förvägrats att delta i, om budgetreglerna. Ni har inte bjudit in till det – man är sig selv nok. Jag kan säga att spåren förskräcker.

Det är tack vare socialdemokratin och det arbete vi har gjort och de regler som vi har drivit fram för den ekonomiska politiken som vi har den här stabiliteten och förutsägbarheten, som har lett till att Sverige som land har kunnat hävda sig väl. I det arbetet hade vi hoppats att vi kunde fortsätta en diskussion om hur budgetreglerna skulle utformas. Men: Nej, säger den moderatledda regeringen. Nej, säger Per Bill. Det är ni inte intresserade av trots att – och det tror jag att de flesta kan säga – beredningen av detta ärende inte varit vad den borde ha varit. Det är saker och ting som inte är beaktade, framför allt inte de ofinansierade skattesänkningar som den här regeringen har genomfört.

Anf. 34 PER BILL (m) replik:

Herr talman! Jag ska hålla mig till nutid.

Det är svårt att få det här att gå ihop. Å ena sidan är allting Socialdemokraternas förtjänst, och å den andra anser ordföranden att vi har brutit en lång tids samarbete kring budgetlagen. Jag har svårt att få det att gå ihop.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 14 §.)

9 § Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel m.m.

Föredrogs

miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10:MJU10

Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel m.m. (prop. 2009/10:22).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 14 §.)

10 § Grönbok Reform av den gemensamma fiskeripolitiken

Föredrogs

miljö- och jordbruksutskottets utlåtande 2009/10:MJU4

Grönbok Reform av den gemensamma fiskeripolitiken (KOM(2009)163).

Anf. 35 JAN-OLOF LARSSON (s):

Herr talman! Den här debatten handlar om EU:s framtida fiskeripolitik och vilka förändringar som vi anser är nödvändiga att genomföra när fiskeripolitiken i EU ska stöpas om till 2013.

Den fiskeripolitik som EU hittills fört har inte gjort någon människa glad. Åtta av tio fiskebestånd i Europas fiskevatten är mer eller mindre hotade. Vi är alla medvetna om detta, men det görs mycket lite för att komma till rätta med problemen.

Vi dumpar tonvis med död fisk tillbaka i havet. Trots att vi i flera år har känt till detta enorma resursslöseri går utvecklingen mycket långsamt. Det är nu vi måste sätta stopp för fiskdumpningen. Det är nu vi måste bestämma oss för att all fångad fisk ska vara landad fisk.

EU:s fiskepolitik har i stort sett kollapsat.

Ändå görs ansträngningar för att, med skattemedel, föra över denna misslyckade politik till nya länder, till länder i tredje världen som är oerhört beroende av sitt kustnära fiske, som proteinkälla och av sysselsättningsskäl.

Herr talman! När nu EU:s fiskepolitik ska göras om inför 2013 är det hart när omöjligt att inte göra den bättre, för sämre går den troligen inte att göra. Sverige är ett litet land när det gäller fiskerinäringen, detta trots

att vi har en av Europas längsta kuster. Och ett litet land måste samla sina krafter för att få genomslag i den kommande fiskepolitiken.

Därför föreslog vi socialdemokrater att regeringen skulle tillsätta en parlamentariskt sammansatt grupp för att ta fram en svensk gemensam ståndpunkt inför de kommande diskussionerna. Men till detta tackade den borgerliga regeringen nej. De borgerliga partierna avstår alltså från att delta i de fortsatta diskussionerna om den kommande fiskepolitiken om de skulle förlora nästa riksdagsval.

Herr talman! I kommissionens grönbok lyfts det fram ett antal problemområden:

- överkapaciteten i flottan
- vagt formulerade mål som ger otillräcklig vägledning
- ett system som uppmuntrar till kortsiktigt tänkande
- ett regelverk som inte ger näringen själv tillräckligt ansvar
- bristande politisk vilja att se till att bestämmelserna följs och
- låg grad av efterlevnad i näringen.

Huvudproblemet är, enligt min mening, politisk feghet. Regeringsföreträdarna saknar ork och förmåga och kanske till och med vilja. Man vill hellre vara kompis inför den stundande middagen än ta tag i väl kända problem.

Dagens fiskepolitik har tre grundelement. Den ska vara ekonomiskt hållbar, den ska vara socialt hållbar och den ska vara ekologiskt hållbar – tre mål som på kort sikt inte går att tillgodose. Det är dessa tre mål som kommissionen anser ger för svag vägledning.

Jag anser inte att målen är vagt formulerade. Men de är inte inbördes rangordnade, vilket EU:s ministerråd tagit fasta på, och det har därigenom kört hela fiskebestånden och därmed fiskenäringen i botten.

Den allra viktigaste åtgärden i den kommande fiskepolitiken är naturligtvis att alltid se till att ekologin går i första hand. Ser vi inte till att vi fiskar på ett ekologiskt hållbart sätt kommer vi aldrig att klara de två övriga målen att fisket ska vara ekonomiskt och socialt hållbart. Men om vi står upp för ett politiskt modigt beslut som sätter ekologin och därmed forskarnas rådgivning i första rummet, kommer vi på sikt att få ett ekonomiskt hållbart fiske såväl som ett socialt hållbart. Då försvinner också automatiskt subventionerna, de subventioner som i dag håller en alldeles för stor flotta under armarna. Då försvinner bränslesubventionen, ett system som i dag missgynnar att det tas fram miljöriktiga motorer och som förhindrar att det bedrivs ett energisnålt fiske.

Herr talman! När fiskeresurserna har minskat i EU:s vatten har fiskenäringen riktat sina blickar mot tredje världens fiskevatten. Detta har man gjort i stället för att ta tag i de egna strukturella problemen och i stället för att skära ned en alldeles för stor flotta.

Gemenskapens fiskepartneravtal med utvecklingsländerna finansieras till två tredjedelar med våra skattepengar. Miljarder läggs till stöd för ett oftast ohållbart fiske som dessutom tar maten ur mun på miljoner människor samtidigt som deras arbetsmöjligheter försvinner. Beteendet försvaras med att delar av betalningen ska generera bättre fiskekontroll i de

Prot. 2009/10:38
26 november

*Grönbok Reform av
den gemensamma
fiskeripolitiken*

länder som man tecknar avtal med. Vi medlemsstater i EU ska alltså se till att det blir en bättre fiskekontroll utanför Afrikas kuster – vi som inte har kunnat övervaka våra egna fiskevatten, vi som mer eller mindre har fiskat ut åtta av tio arter. Det låter inte helt trovärdigt.

Herr talman! Det finns en framtid för fisken och för fiskerinäringen, trots allt. Så sent som i går meddelade FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, att man tänker stänga världens hamnar för skepp som fiskar illegalt eller som inte rapporterar sina fångster korrekt. En första bindande global överenskommelse kring fiskefrågor är på gång. Vi behöver mer av sådana nyheter. Och vi behöver fiskeministrar som, när de utformar EU:s gemensamma fiskepolitik, vågar ta sitt politiska ansvar och vågar sätta ekologin i första rummet.

Anf. 36 RUNE WIKSTRÖM (m):

Herr talman! Det är grönboken om fiske som vi debatterar här i dag.

Fisket bär på ett kulturarv och är en viktig livsmedelsproducent, vilket sällan framkommer i debatterna. I debatterna framställs ofta fiskaren som en marodör som inte begriper sig på vare sig fiskbestånd eller miljö. Inget kan vara mer felaktigt än det.

Fisket sätter liv i kustbygderna, framför allt det småskaliga fisket. Dessutom bidrar fisket till turismen och att turismen utvecklas. Turister älskar att röra sig i fiskehamnarna och där prata med fiskare och titta på båtar, redskap och fisk. Har man tur kanske man kan köpa sig en fisk. Kan man dessutom gå på den närbelägna krogen och få sig en purfärs fisk som är närfångad, ja, då är för många lyckan total.

Det småskaliga fisket är det fiske som har de allra största möjligheterna att utvecklas både med vidareberedning och med direktförsäljning till konsument. Men ska det småskaliga miljövänliga fisket kunna utvecklas måste det till en del regelförändringar.

En regel som är möjlig att förändra är att man överför den så kallade åttametersbåtgränsen till större båtar, kanske till tolvetersbåtar. Samtidigt ska man ge det småskaliga fisket en andel av torskkvoten som det småskaliga fisket fritt kan disponera, i likhet med det system som råder inom sill- och strömmingsfisket. I dag är det näst intill omöjligt att få en torskfiskelicens, och det hämmar kustfisket svårt.

En del undrar givetvis vad en åttametersbåtgräns är. Jo, en båt under åtta meter får fiska fritt på de flesta arter utan en massa onödig pappersexercis, och det är dit vi måste sträva.

Den fisk som svenska fiskare fiskar ska i första hand komma svenska konsumenter till godo. Likadant bör det vara i andra EU-länder, att fisken i första hand konsumeras inom landet för att på det viset undvika en massa onödiga transporter och att, som det är i dag, en stor del av exporten går till andra länder för att sedan återigen importeras. Det är det som sker i dag, och så kommer det att bli under överskådlig tid framöver.

Under den bojkott som drabbade svenskfångad torsk har svenska fiskare funnit pålitliga köpare på andra sidan bron som köper upp våra lagligt fångade torskar. Och sådana vänner överger man inte, för man vet aldrig när vissa miljöorganisationer slår till med en bojkottaktion igen med förödande konsekvenser för både konsumenter och miljö.

Våra lagligt fångade torsk går numera på export. Lastbilarna som kör från olika håll i världen möts på Öresundsbron, den ena med fisk som körs ut ur Sverige och den andra som återimporterar den. Samtidigt har man inte räddat en enda torsk till livet. Detta är en miljöinsats som vi inte vill uppleva en gång till. Miljöinsatser i all ära, men vissa gränser finns det trots allt.

I Sverige finns en förening som heter Närfiskat som spårar fisken från fångst till konsument, så den miljömedvetne med gott samvete kan äta den närfångade fisken utan onödiga miljöpåfrestande transporter.

Utkast nämns i grönboken. Det är av ondo och måste upphöra så fort det möjligt är. I debatten är det alltid fiskaren som får ta smällen av dessa utkast. Men tyvärr är det ofta så att regelverket tvingar fiskare att dumpa den fångade fisken tillbaka i havet, även om den är död. Här måste en ändring till.

Minimimåttet på torsken måste också höjas så att den får möjlighet att leka minst en gång innan den fångas. Regelverket måste ändras på så sätt att det inte ställer till nya problem längre ned i kedjan.

Herr talman! Främmande arter är en relativt ny företeelse i Östersjön. Jag ska bara nämna en, rovvattenloppan. Av egen erfarenhet vet jag vad den kan ställa till med. Får man ett påslag av en rovvattenloppssvärm, eller vad man nu ska kalla det för, blir näten ungefär som om man skulle ha doppat dem i lim, och det är näst intill omöjligt att få bort den från näten igen. Likadant är det var den än slår till.

I grönboken talas det om subventioner. Det är främst bränslesubventionerna man inriktar sig på. Subventioner är inte bra, för de snedvrider hela systemet. Ska man ta bort exempelvis bränslesubventionerna får det inte ske ensidigt från Sverige, utan det måste ske inom hela EU.

Det är inte bara fisket som påverkar bestånden. Om reproduktion ska kunna ske måste de yttre omständigheterna stämma. För torskens del måste saltvatten strömma in från Västerhavet. Det finns sälar och skarvar som plockar stora mängder fisk och som påverkar bestånden, men havets kvalitet måste vara i sådan kondition att reproduktion kan ske.

Det verkar som att havet håller på att tippa över åt fel håll. Det är med stor förskräckelse jag tittar ned i havet och ser vad som har hänt. Det är en oerhörd skillnad nu mot när jag var ung. Då var tången brun och frisk. Det fanns mängder med liv. Det fanns spigg och större fiskar. Nu är det något helt annat. På 70-talet började det bli en märkbar förändring. Då började påväxten av alger på stenar och tång. Nu ser man på vissa ställen över huvud taget inte att det finns någon tång. Man vet att den finns där, men den är helt täckt med alger. Dessutom är det bara i undantagsfall man råkar se en fisk.

Men vad värre är börjar allt fler fiskarter försvinna. Den förr så vanliga abborren är numera en sällsynthet. På 90-talet försvann laken. Braxen och id som förr fanns i enorma stim är helt borta. Det är bara ett axplock av vad som har hänt de senaste 20 åren runt om i Stockholms skärgård där vi i min familj i flera generationer haft vår utkomst av fiske. Ju längre ut i skärgården man kommer, desto värre blir problemet. De enda arter som visar en någorlunda positiv utveckling är strömming och torsk.

Det är inte bara under ytan det händer saker. Fågellivet som förr i våra utskärgårdar var så oerhört rikt har gått ett dramatiskt öde till mötes.

Svärtan försvann för flera år sedan. Ejdern som har varit så vanligt förekommande med mängder av ungar är nästan helt borta. Under det gångna året har jag inte sett en enda fågelunge i Stockholms utskärgårdar där jag håller till. Det är mycket tragiskt.

Nu sätts stora insatser in för att om möjligt komma till rätta med problemet. Vi får verkligen hoppas att det inte är för sent. Vi har länge misshandlat våra hav. Det kommer att ta lång tid att reparera havet.

Jag håller fullständigt med Jan-Olof vad gäller fiske i tredjeland. Det är inte bra; här måste en ändring till.

För att fisket ska kunna överleva och för att en föryngring ska kunna ske i fiskarkåren måste det vara en långsiktighet i planeringen och inte som nu att regler ändras år från år. Regelverket måste förändras och onödiga regler tas bort. Det finns över 400 regler inom Fiskeriverkets verksamhetsområde som ingen människa över huvud taget har en aning om existerar.

Ett generationsskifte inom olika fisken måste bli en självklarhet. Låt också fisket vara med och styra fiskeinriktningen när riktlinjer dras upp.
(forts. 12 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.54 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

11 § Statsministerns frågestund

Anf. 37 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar statsministern välkommen till dagens frågestund.

Svensk fordonsindustri

Anf. 38 MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Svensk fordonsindustri, dess kunnande och dess kompetenta personal betyder oerhört mycket, inte bara för underleverantörerna inom bilindustrin utan också för övrig industri och stora delar av svensk tjänstesektor.

Saab är betydelsefullt, inte bara för Trollhättan utan också för stora delar av svensk industri. I dag står tusentals jobb på spel. Tusentals löntagare behöver se att deras regering är aktiv och försöker hitta lösningar precis som alla andra regeringar med bilindustrier i sina länder.

Jag tror på svensk industri och på att den verkligen hör till framtidens moderna, viktiga, tillväxtskapande jobb. Att sätta jobben först förutsätter att man också satsar på att utveckla svensk industri.

I över ett års tid har vi fått höra vad regeringen inte vill göra. Man vill inte använda fordonspaket. Man vill inte utveckla branschprogram. Man vill inte inrätta skrotningspremier. Man vill inte utveckla utbildningsinsatserna i industrin.

Jag tror inte att det bara är jag som nu vill veta vad regeringen vill göra för att utveckla svensk industri.

Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vi har riktat in oss på människorna. Det bör man göra. Vi har ansvar för det. Vi har byggt ut utbildningssystem. Vi har byggt ut möjligheterna till omställning i ett Sverige som går igenom en mycket svår kris.

När vi summerar från det att vi lade budgeten för 2009 fram till nu är det en utbyggnad med över 180 000 heltidsplatser i utbildning och i omställningsstöd. Det finns i hela Sverige. Det finns inte minst i Västsverige.

Så fungerar den svenska modellen för mig. Det är ett stöd för att kunna komma vidare i livet, till utbildning, till ett annat arbete. Så mötte vi varslen på Volvo. Så ska vi naturligtvis vara beredda att möta en svår situation, om den uppstår, kring Saab.

Det är vårt svar.

Vi är inte beredda att äga Saab. Jag vet inte vad oppositionens svar är. Det låter som om det finns en helt annan agenda och helt andra åtgärder. Ni får presentera dem.

Jag tror mycket på den här inriktningen: Ge omställningsstöd, stöd människorna i en svår process, men köp inte upp bilföretag med välfärdens pengar.

Anf. 40 MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Nu fick vi ännu fler exempel på vad regeringen inte vill göra och vi fick några exempel på utbildningsinsatser som är färre för vuxna än vad de var under högkonjunkturen. Vi fick också exempel på regeringens politik som har lett till att Sverige halkar efter och till att arbetslösheten är högre i Sverige än i Finland och genomsnittligt i EU.

Om man verkligen inte vill sätta skattesänkningarna först, utan sätta jobben först, om man verkligen ser och förstår och har intresse för att svensk industri i dag är oerhört hårt drabbad, att 3 500 Saabanställda och minst lika många i underleverantörsledet drabbas, måste man inse att det är det som står på spel nu.

Om de jobben försvinner, Fredrik Reinfeldt, innebär det 2 miljarder kronor om året i ökade utgifter och förlorade intäkter. Det är inte bara skattebetalarnas pengar. Det handlar också om de löntagare som nu behöver se att det inte bara är tal och passiva insatser och gamla åtgärder, sådant som bara har lett till färre jobb i Sverige.

Om man vill sätta jobben först kan man inte köra fast i den gamla misslyckade politiken.

Min fråga är vad regeringen är beredd att göra för att utveckla svensk industri – inte vad den inte vill göra.

Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag hoppas att åhörarna lägger på minnet att Mona Sahlin, precis som Thomas Östros brukar göra, satsar på att svensk ekonomi är sämst i hela Europa. Det är deras besked till väljarna.

När vi närmar oss valdagen ska vi se vem som har rätt. Jag hävdar att Sverige är väl rustat och kommer bättre ut än många andra länder i Europa. När vi kommer till september 2010 ska vi jämföra våra verklighetsbilder.

Jag redogjorde för att vi bygger ut det som jag tycker är vårt ansvar. Det är 30 000 fler praktikplatser och 18 300 fler platser i yrkesvux och komvux. Det är 37 200 fler jobb i jobb- och utvecklingsgarantin. Det är 54 000 fler i jobbgarantin för unga. Det är 10 000 fler platser på universitet och högskola. Det är 4 500 fler platser i yrkeshögskolan.

Det är åtgärder som Mona Sahlin hävdar inte existerar. Det är klart att de gör. Det är ett verkkningsfullt instrument till stöd.

Vi tror inte på att använda välfärdens pengar till industri- och subventionspolitik. Man räddar inte jobb och bilföretag med konstgjord andning. Det har vi testat i den svenska historien. Det räddar inte jobb. Det gör slut på skattebetalarnas pengar. Det gör att resurserna inte räcker till skola och sjukvård.

Saabkrisen

Anf. 42 LARS OHLY (v):

Fru talman! Jag har vid några tillfällen de senaste dagarna försökt att komma i diskussion med några av Fredrik Reinfeldts företrädare, framför allt från Näringsdepartementet. I går försökte jag få diskutera med statssekreterare Jöran Hågglund i P1-morgon, men hans villkor för att vara med var att vi inte skulle diskutera, utan intervjuas var för sig.

I morse var jag inbjuden till SVT Morgon. De ringde och beklagade att Maud Olofsson hade satt som villkor för att komma att jag inte dök upp. När Maud Olofsson väl är där säger hon: Det här förtjänar ingen politisk debatt. Hon menar då Saab och den industrikris som Västsverige, och hela Sverige, går igenom.

Jag menar att det inte förtjänar någon politisk pajkastning, men det förtjänar banne mig ett samtal. Det här är allvarligt.

Att liknöjt tala om att man har satsat lite grann på utbildning så att man nästan når upp till de siffror som var under högkonjunkturen duger inte, Fredrik Reinfeldt. Vi behöver samla oss nu. Vi behöver göra något för att rädda jobben. Vi behöver göra något för Saab.

Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Inledningsvis kan jag säga att jag hade informationen att Lars Ohly skulle vara här i dag. Jag kom ändå. Jag är beredd att ta diskussionen också i sakfrågorna.

Jag vet ännu inte vad påståendet att man vill rädda jobb innehåller från vänstersidan. Vem vill inte rädda jobb? Berätta hur det går till.

Min bild är att om man ska överleva i en bilbransch och fordonsindustri med överkapacitet i Europa och världen får man vara kostnadseffektiv och konkurrenskraftig. Det avgör vi inte i Sveriges riksdag. Det tror inte jag. Om någon på vänstersidan tror det får ni tala om att ni gör det och beskriva vilka åtgärder ni i så fall är beredda att sätta in.

Jag tror på en svensk modell med stöd till omställning. Satsa på människorna, satsa på deras utbildning, på deras kompletteringsutbildningsmöjligheter och på deras möjligheter att komma vidare på arbetsmarknaden.

Många tusen varslades på Volvo förra hösten. Då lät det likadant: Nu handlar det om jobben. Nu är det dags.

För några veckor sedan var jag på den arbetsförmedling som har hand om detta i Västsverige. Nu är det 700 kvar. Nära 80 procent av dem som varslades på Volvo förra hösten har kommit vidare i utbildning och annat arbete.

Vi måste tro på vår svenska modell med stöd till omställning.

Anf. 44 LARS OHLY (v):

Fru talman! Jag är glad att riksdagen har det här instrumentet där vi kan ställa statsministern till svars. Just då kan inte statsministern smita eller ställa krav på att han ska delta när jag inte är med, så som näringsministern och statssekreteraren på Näringsdepartementet har gjort.

Jag är intresserad av att man också kan diskutera. Jag har föreslagit att man ska samla alla som är berörda – Trollhättans kommun, fackklubbar, företagsledning, de som har varit intresserade av att gå in i Saab under processen och kanske också den politiska oppositionen – för att diskutera hur man skulle kunna samla sig kring grepp för att rädda inte bara Saab och de arbetstillfällen som riskerar att gå förlorade där utan alla arbetstillfällen över hela landet som hotas i underleverantörsindustrier och som innebär en industriell kris som kommer att påverka även de företag som lever kvar.

Men det är inte statsministern eller hans företrädare på Näringsdepartementet beredda att göra. Jag tycker att det är sorgligt.

Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag får intrycket att ni tror att man löser detta genom att ha sammanträden. Vi har utsett samordningsmän. Vi har samlat och varit på plats och diskuterat med berörda parter. Vi har gått igenom de stödåtgärder vi sätter in. Vi har dessutom historiska satsningar på infrastruktur, forskning och utveckling som har gjorts av denna alliansregering.

Återigen: Vad är det ni föreslår som vi saknar? Var är era stora satsningar i era budgetalternativ som underbygger dessa påståenden om allt som ni ska rädda? Jag har inte sett något av det. De enorma satsningar som underbygger era beskrivningar finns inte i era budgetalternativ. Det är snarare så att ni försöker falsifiera att åtgärder som vi vidtar inte existerar. De är omfattande, och de bygger på volymåtgärder med olika inriktning till stöd för människor att kunna komma vidare.

Om det är så att ni i grund och botten till slut ändå tycker att vi ska äga detta företag vill jag påpeka att det ägs av General Motors. Det är ett amerikanskt bilföretag. Jag anser inte att det är en kärnuppgift att med

Klimatmötet i Köpenhamn

Anf. 46 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Jag tänkte trots allt försöka mig på ett annat ämne.

Det är nu bara ett par veckor kvar till klimatmötet i Köpenhamn och förhandlingar, utspel och rykten pågår för fullt. Många ställer stora förväntningar på ett politiskt ledarskap.

Det är svårt att bedöma det läge som vi nu har. Statsministern ger inte heller alltid så uppmuntrande signaler. Vi fick ett negativt besked efter diskussionerna i USA när Reinfeldt kommenterade dem med att det nog inte var möjligt att uppnå ett bindande avtal eftersom USA säger nej.

En annan bekymmersam signal fick vi när det plötsligt stod klart att förhandlingar hade skett mellan Danmark, Kina och USA om att ha ett nytt möte nästa år och därmed skjuta upp frågan om ett bindande avtal.

Jag har två frågor. Stämmer det att regeringen har övergett målet om att få till stånd ett bindande klimatavtal i Köpenhamn?

Min andra fråga är: Finns det ett gemensamt förhandlingsupplägg där alla EU:s medlemsländer är med?

Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vad försöker vi åstadkomma i Köpenhamn? Det är ett globalt svar på klimathotet. Kyotokretsen byggde på att en grupp av länder, som tillsammans täcker 30 procent av utsläppen, ville minska sina utsläpp och slöt ett avtal. Nu försöker vi få ett globalt svar där alla ska vara med. Det gör att vi möter många länder som inte vill binda detta legalt inom ramen för ett internationellt bindande avtal, bland andra USA, men det finns fler.

Det har inte varit den svenska positionen eller EU:s position. Men om vi nu ska få ett globalt svar har även de andra en röst, och de har denna synpunkt. Det gör att vi försöker få ett avtal som ska vara så pass bindande mellan oss att det också är någonting som länderna sedan följer, även om det kommer att ta en tid därefter att få det med legal verkan, bland annat genom den amerikanska senaten. Det är uppenbart för alla att vi där har en försening.

Finns det inför detta ett EU-mandat? Ja, det antogs på toppmötet den 29–30 oktober ett särskilt EU-mandat om både finansiering och de åtaganden som vi är beredda att göra förutsatt att det blir jämförbara åtaganden från andra utvecklade delar av världen.

Anf. 48 PETER ERIKSSON (mp):

Fru talman! Jag känner till att det finns ett upplägg från början. Men den andra frågan berodde på att det i alla fall från utsidan tycks som om Danmark förhandlar lite vid sidan av. Eller gör man det på uppdrag av ordförandelandet Sverige? Hur är detta synkroniserat? Det känns lite grann som om olika länder frifräser med egna förhandlingar. Jag trodde att det var ordförandelandet som skulle förhandla för EU-ländernas räk-

ning. Jag skulle därför vilja ha ett lite mer klagörande besked i den frågan.

Beträffande den första frågan säger statsministern att vi ska försöka få ett så starkt avtal som möjligt. Men frågan är om det ska bli ett bindande avtal. Det är förhandlingstekniskt en rätt så viktig och central fråga. Är det fortfarande den linje som den svenska regeringen driver och försöker få igenom i Köpenhamn?

Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! EU:s linje är att vi ska ha ett bindande avtal. EU står ensamt för 13 procent av de globala växthusgasutsläppen. Det gör att vi inte ensamma kan lösa detta hot mot mänskligheten. Vi har ett samordnat och tydligt eget mandat, vi har reduktionsmål på 20 procents minskningar fram till 2020, och vi har sagt att vi är beredda att ta vår del av finansieringsansvaret när det gäller både tidiga anpassningsåtgärder och investeringsstöd för att minska utsläpp i andra delar av världen.

Vad är skillnaden mellan Sverige och Danmark? Sverige är ordförande i EU. Danmark är ordförande för FN-processen, det vill säga de 192 ländernas process att försöka nå fram till ett avtal i Köpenhamn. Det gör att den danske statsministern har fått lyssna även på de intressenter som är utanför Europa. Där är det många som har invändningar mot ett legalt bindande avtal, trots att EU tycker annorlunda. Tydligast gäller det USA, men jag har mött liknande reaktioner i Indien. Vi vet att Kina har likartade synpunkter.

Då har man tänkt sig att i brist på att kunna åstadkomma det bästa kan vi ändå inte acceptera att vi inte får någon typ av avtal som leder framåt. Det är det som Lars Løkke Rasmussen har försökt ge uttryck för.

Framtidens persontransporter

Anf. 50 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag vill anknyta till Peter Erikssons fråga om klimatmötet och ställa en fråga om framtidens persontransporter och då särskilt höghastighetståg som en konkurrent till inrikesflyget.

När jag ser statsministern erinrar jag mig att vi åkte tunnelbana och Roslagsbana gemensamt under flera år, och statsministern var lätt att känna igen på sin neddragna keps. Det var tider det.

Nu vill jag ställa en fråga om hur man ska kunna minska flygets utsläpp. I dag vet vi att 3–4 procent av all produktion av olja i förädlad form går till flygbränsle. Det är väldigt mycket per flygpassagerare även om det är lite jämfört med det som vi använder till bilar.

Elektriska tåg går väldigt fort; man kan köra dem i 250 kilometer i timmen eller mer, och de blir då en stark konkurrent.

Jag vill fråga statsministern följande: När och på vilka sträckor kan vi av klimatskäl inom överskådlig tid vänta oss att få se höghastighetståg i Sverige?

Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Först och främst är flyget mycket viktigt i klimatpolitiken. Det står för stora utsläpp. Vi har föreslagit att det ska föras in i ut-

Prot. 2009/10:38
26 november

*Statsministerns
frågestund*

släppshandeln i Europa för att på det viset sätta tryck på en minskad flygbränsleanvändning. Det har även kommit fram rapporter, bland annat enligt medierna i går kväll, om att man jobbar med att hitta alternativa bränslen som också kan användas för flygtransporter. Det tror jag är mycket viktigt.

När det gäller infrastruktur har vi gjort såväl historiska satsningar på löpande underhåll som en närtidssatsning där vi tog alla de planer som var redo att sättas i verket för att finansieras som en del av våra krisåtgärder och som just nu genomförs på olika håll i Sverige och omfattar öknings av ramnivån för tiden fram till 2021. Vi har bett att få en återrapportering om vad detta kan tänkas täcka. Vi har ännu inte fått någon fullständig sådan.

Men jag vill inte antyda att jag är säker på att detta ofta omhuldade projekt som handlar om höghastighetståg ryms därför att det är ett mycket kostnadskrävande projekt.

Det har varit viktigt att faktiskt höja nivån på underhållet som har varit eftersatt i landet och att över hela landet få fram täckande investeringar. Sedan får vi se vad det finns kvar för idéer om höghastighetståg.

Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten

Anf. 52 ANNIE JOHANSSON (c):

Fru talman! Unga människor i Sverige har väldigt svårt att få fotfäste på den svenska arbetsmarknaden. Unga människor har i gengäld både drivkraft, kunskap och många drömmar.

Men månader och ibland år av arbetslöshet leder till psykisk ohälsa och till större svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden. Ofullständiga betyg, en diskriminerande arbetsrättslagstiftning och höga ingångslöner skapar enorma trösklar för unga människor när de ska ta sig in på arbetsmarknaden.

Centerpartiet har lagt fram förslag om lärlingslöner och avstampjobb som innebär att man under ett år faktiskt får ett jobb men med lite lägre lön. Enligt en opinionsundersökning i veckan av Novus Opinion tycker nio av tio ungdomar att detta är en sjyst grej för att faktiskt få in en fot på arbetsmarknaden.

Min fråga till statsministern är vilka åtgärder regeringen vidtar för att skapa jobb just till unga för att bryta den långsiktiga trend som har varit både under socialdemokratiska regeringar och under denna regering.

Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Först och främst har vi ungefär 1,2 miljoner ungdomar i åldern 15–24 år. Ungefär 150 000 av dem är enbart öppet arbetslösa. Vi ska notera att vi just nu har historiskt höga tal när det gäller antalet 19-åringar, vilket gör att vi har ett stort utflöde som bygger på dessa höga siffror.

Ett grundläggande problem har varit att den svenska skolan inte har haft tillräckligt bra kvalitet. Vi har fortsatt en för stor andel av varje årskull som faktiskt inte går ut med godkända betyg. Då är det svårt att klara sig på en krävande arbetsmarknad.

Vi har som regering sänkt kostnaden för att anställa någon som är under 26 år. Vi har faktiskt halverat arbetsgivaravgiften för att anställa någon som är under 26 år. Vi har också förstärkt insatserna för att få bättre kvalitet både i grundläggande utbildning och i högskole- och universitetssystemet, vilket vi tror är långsiktigt rätt sätt att möta detta.

Jag ska gärna diskutera med Centerpartiet vad som är framtida kloka avvägningar när det gäller detta i olika sammanhang när vi närmar oss nästa val.

Vi har lagt en grund, givet att det i varje lågkonjunktur som vi nu upplever oftast blir svårt för ungdomar. Dock ska sägas en sak om Sverige. Vi har avvikande korta arbetslöshetsperioder för unga människor. Det skiljer oss från många andra EU-länder.

Gemensam nordisk röst i internationella sammanhang

Anf. 54 HANS WALLMARK (m):

Fru talman! Om drygt fem veckor avslutas det svenska ordförandeskapet inom EU. Lissabonfördraget har antagits i alla 27 medlemsstater, och det har gått att samla gemensamt stöd bakom de kommande årens EU-ledare. Bra jobbat, statsministern!

Nu väntar klimatmötet i Köpenhamn. I det något mindre har Sverige under de senaste åren haft ordförandeansvar både i Europarådet och i Nordiska rådet. Ett litet land kan göra mycket. Men kanske kan mer göras inför framtiden, och då inom ramen för det nordiska, fem länder med en delad värdegemenskap.

I debatten har det förekommit förslag om närmare band. Låt oss bortse från tanken på en gemensam monarki, även om det för närvarande finns en drottning Margrethe tillgänglig. Men Norden skulle kunna uppträda som en röst vid exempelvis G20-möten eller i andra stora sammanhang. Nog är väl vi en röst värd att lyssna på?

Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vi kan konstatera att de fem nordiska ekonomierna tillsammans är en mycket stor del av världsekonomin. Vi är betydelsefulla. Den kris vi just har genomgått har dessutom varit av stort intresse världen över därför att det varit stor oro kring Östersjön.

Mycket av diskussionerna har handlat om hur de finansiella marknaderna och förutsättningarna ser ut i vår absoluta närhet. Det har vi haft som en synpunkt när man i G20 – som är det format som världen just nu har valt för att föra dessa samtal – för dessa samtal utan representation från något av de nordisk-baltiska länderna.

Nu har det varit annorlunda det här halvåret. Men det är bara i kraft av det svenska EU-ordförandeskapet som jag och Anders Borg har kunnat vara närvarande under förhandlingar under den här hösten. Vad vore enklare än att säga till Sveriges riksdag att vi tycker att det ska finnas fler nordiska eller till och med svenska röster i de här sammanhangen?

Men jag ska också ärligt rapportera att diskussioner som förs runt om i världen inte gäller om vi ska ha fler europeiska stolar och röster utan hur vi ska få dem att bli färre. Vi får hålla emot dem som tycker att vi ska ha mindre representation av europeiska länder och omfördela det till

andra delar av världen. Diskussionen lär fortsätta, men självklart behöver vi få vår röst hörd.

Infrastruktur och kommunikationer

Anf. 56 ANDERS ANDERSSON (kd):

Fru talman! Min fråga till statsministern gäller infrastruktur och kommunikationer. Vi är medvetna om att olika delar av landet har klart olika förutsättningar när det gäller att stå i förbindelse med omvärlden.

Bilden är ofta att problemen finns i norra Sverige och i norra Sveriges inland. Det är delvis en riktig iakttagelse. Men det finns undantag även där. Lycksele är ett glädjande sådant.

De bekymmer som finns i Norrlands inland finns tyvärr på fler håll i landet. Det som inte alltid framgår när man talar om kommunikationer och infrastruktur är att det finns avsevärda bekymmer i sydöstra Småland och i Kalmar län där jag bor.

Rikstrafiken har skapat en datamodell där varje kommuns förutsättningar mäts. I tidningen Dagens Samhälle redovisades förra torsdagen en Sverigekarta där stora delar av Kalmar län klassades som svårtillgängliga kommuner ur kommunikationssynpunkt.

Min fråga till statsministern är: På vilket sätt kan regeringen genom en tydlig prioritering av satsningar i infrastrukturbesluten bana väg för ett rundare Sverige?

Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! När vi tillträdde 2006 fanns en lång rad projekt som hade utlovats men som vi inte hittade någon finansiering till. Vi hade ett gigantiskt luftslott att hantera inom infrastrukturen. Till det hade vi årtal av misskött underhållsverksamhet för både vägar och järnvägar.

När krisen slog till, som jag tidigare nämnde, bad vi att få fram underlag för en särskild närtidssatsning. Det har också gjorts i en del andra europeiska länder. Man ber helt enkelt olika delar av landet att presentera det som är planfärdigt att börja göra direkt.

Den listan var mycket lång. Efter förhandlingar beslutade vi att ge resurser till alltihop. Hela listan har vi nu finansierad. Vi har förhöjt underhållsåtgärder, och det täcker hela Sverige.

När det gäller de långsiktiga investeringsplanerna till 2021 är det som jag sade i ett tidigare svar. Vi väntar fortsatt på underlaget. Det kommer att leda till både väg- och järnvägssatsningar över hela Sverige. Detta har möjliggjorts av att vi gjorde ett nivålyft i infrastruktursatsningarna i vår infrastrukturproposition förra hösten.

Svaret ligger delvis i framtiden men också delvis i vad vi redan har gjort. Vi har höjt anslagen och tagit undan luftslotten och på det sättet skapat stabilare grund för utveckling över hela Sverige.

Styrningen av Vattenfall

Anf. 58 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman! Under de senaste veckorna har vi kunnat följa regeringens och näringsministerns märkliga turer om det statliga bolaget Vatten-

fall. Vi har fått motstridiga besked om vilket ansvar Vattenfall har vid en tysk kärnkraftsolycka och olika besked om man ska sälja ut elnätet. Det är för den delen svårt att höra argument för det stora förvärvet av Nuon som innebär 100 miljarder i kolkraft. Man har talat om att investera i förnybart men förvärvat kolkraft.

Från statsministern har vi hört att man vill sälja Vattenfall. Finansministern har sagt att en försäljning ligger långt ned på listan. Utbildningsministern har sagt att man borde sälja delar av Vattenfall och bygga kärnkraft medan näringsministern har sagt att man ska bygga förnybart och behålla Vattenfall.

Vi har begärt ägardirektiv och en tydlig styrning av det statliga bolaget. Riksdagsmajoriteten har röstat ned oss i två års tid. Bär inte regeringen något ansvar för den förtroendekris som finns i Vattenfall? Kan man verkligen karakterisera regeringens politik på detta område som en tydlig ägarpolitik?

Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Vattenfall är ett företag som har förändrats på senare år. Det beskrivs ofta i vår inhemska debatt som att det är ett nationellt företag som verkar i Sverige, men det är inte korrekt. Det är ett integrerat europeiskt energiföretag som finns i en lång rad länder och som har vuxit mycket kraftigt på senare år.

Det är ganska klokt att tänka över att det företag som var på ett sätt förr är något annat i dag och att vi därför ställer oss frågan: Hur ska vi givet hur det nu ser ut utveckla en ägarpolitik och se på detta företag i framtiden?

Vi är inte färdiga med de svaren. Jag efterlyser tydliga och raka besked från oppositionen ifall ni upplever er vara färdiga. Jag skulle bli mycket förvånad ifall ni var det. Detta är inte enkelt och ska inte beskrivas som enkelt.

Däremot har vi inte givit de motstridiga beskeden. Tomas Eneroth kanske inte är den bästa uttolkaren av mina besked. Vi kanske får köpa att det ofta blir så i den politiska debatten.

Jag redovisade precis det vi sade inför valet 2006. Vi tänker oss fortsatt ansvarstagande för Vattenfall i ett majoritetsägande. Det har inte varit aktuellt nu, givet hur marknaden har sett ut, att sälja. Men jag tror att det vore intressant för framtiden om alliansen går vidare med den överenskommelsen in i nästa mandatperiod.

Fortsatt kontroll men ett minoritetsägande öppnar för fler att kunna komma in och ta ansvar för ett långsiktigt utvecklande av Vattenfall.

Överskuldsättning

Anf. 60 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! I krisens och nedskärningarnas spår växer nu överskuld-sättningen. Det är alltför många som får betalningsanmärkningar, utmätning av sin egendom och till och med vräkning från sin bostad. Det är även barn som drabbas av detta när föräldrarna drabbas.

Samtidigt finns det låneföretag som skär guld och utnyttjar desperata människor som inte har några pengar. De lånar ut ofta mindre belopp till dem. Men det blir mycket sammantaget om man tar många lån.

Framför allt är det väldigt hög ränta. Det är rena ockerräntor. Det kan vara hundratals eller tusentals procent. Det kallas oftast inte ränta, men i längden får man betala många gånger mer än man lånar.

Är det verkligen rimligt att dessa företag har miljoninkomster, som det faktiskt är fråga om, medan människor hamnar ännu djupare i skuldfällan? Vad tycker regeringen om detta, och vad gör regeringen åt problemet?

Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Låt oss konstatera att det finns den här typen av fenomen med sms-lån och allt vad det kallas. I ett läge där räntan är nära nog noll och man på bostadslån knappt betalar någonting har vi fortsatt en del av marknaden som tar mycket bra betalt.

Vi bör vara tydliga och öppna med den informationen. Vi ställer krav på att man ska presentera just effektiv ränta för att komma runt att man kallar det någonting annat. Men det har uppenbart funnits en kundkrets i alla fall.

Det svåra är hur man ska utforma åtgärder mot någonting som är mycket olyckligt och som driver på många människor att hamna i svårigheter. Det är svårt att hitta den avvägningen i lagstiftning eller reglering.

Kan man presentera något som kan fungera har vi varit intresserade av att föra den diskussionen. Det är för övrigt inte bara ett svenskt fenomen. Det har ingått i de diskussioner vi har fört om finanskrisens verkningar.

Jag håller med om att detta är någonting som vi på alla sätt bör uppmärksamma och göra människor vaksamma på. Det finns väsentligt mycket bättre räntealternativ än de som ger effektiva räntesatser på dessa mycket höga nivåer som frågeställaren beskriver.

Klimatomställningen i rika respektive fattiga länder

Anf. 62 ANDERS YGEMAN (s):

Fru talman! Världen håller andan. Ska Köpenhamnstoppmötet bli den framgång som världen är i så stort behov av? Redan för ett år sedan sade statsministern att det inte skulle bli något bindande avtal. I stället för att ta ledningen skruvade statsministern ned förväntningarna.

Under Reinfeldts ledning tog EU fram ett finansieringspaket som inte ens uppgår till en fjärdedel av vad Förenta Nationerna anser vara nödvändigt. Det är ett paket som vidgade förtroendeklyftan mellan fattiga och rika länder och som hotar möjligheten till framgång i Köpenhamn. Inte blev det bättre av att finansministrarna under Anders Borgs ledning gjorde alla konkreta åtaganden i närtid frivilliga.

Vilka åtgärder tänker statsministern vidta för att återupprätta förtroendet mellan rika länder och utvecklingsländer?

Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Det vi nu ser är slutet av en förhandling. Möjligen märkte jag tidigare än många andra att det fanns invändningar när det gäller just den legalt bindande karaktären.

Det som Anders Ygeman beskriver är intressant. Jag har undrat hur det ser ut med betalningsviljan i oppositionens förslag i Sveriges riksdag. Till slut är det ju någon som ska betala alla dessa löften. Vi har ställt ut löften om 100 miljarder euro från den utvecklade delen av världen. Vi har sagt att vi ska ta vår del av ansvaret. Det kommer också att komma ned som en svensk nota.

Menar oppositionen att ni har helt andra resurser i era budgetförslag än vad vi har för att spåda på i ett land som dessutom har högst bistånds-åtaganden i hela världen? Det som vi möter är ifrågasättanden från en lång rad länder om att detta måste kopplas till åtaganden från utvecklingsländer. Det är därför det är en förhandling. De vill ha mer pengar och mer resurser. Vi är tveksamma till att pengarna verkligen används för klimatomställning och vi är oroade för korruption. Det tycker jag är ett högst berättigat sätt att vara aktsam om skattebetalarnas pengar. Jag är förvånad över dem som inte tycker att det är en viktig aspekt.

Saab och jobben

Anf. 64 PETER RÅDBERG (mp):

Fru talman! Även jag har en fråga om Saab. Det är väl ingen överdrift att säga att regeringen och näringsministern har varit oerhört passiva i Saabaffären från allra första början.

Näringsministern uttryckte sig så här i Trollhättan för cirka ett halvår sedan: Ni får väl göra någonting annat här om Saab läggs ned, till exempel bygga vindkraftverk.

Som miljöpartist kan jag tycka att detta är rätt okej, men det är ett uttryck som inte ger Saab och Trollhättan något speciellt stort hopp om framtiden. På tisdag kommer GM troligtvis att fatta ett beslut om Saabs, och för den delen Trollhättans, framtid. Det handlar ytterst om tusentals jobb i Trollhättan med omnejd och om ett klassiskt varumärke, Saab.

Mina frågor till statsministern är: Anser statsministern att regeringens åtgärder i Saabaffären har gett de förväntade resultaten? Och vad gör regeringen just nu för att rädda Saab och de tusentals jobb som finns i Trollhättan?

Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Miljöpartister får ursäkta, men nu är alltså Miljöpartiet upprört över att vi inte räddar bilföretag och möjligen antyder att vi i stället ska hålla på med vindkraftverk. Det trodde man inte att man skulle få höra!

Jag tror inte att det är regeringens uppgift att rädda bilföretag på det sätt som antyds i alla dessa frågor. Är det detta ni menar? Ska vi äga? Ska vi förlusttäcka? Ska vi använda skolans och sjukvårdens pengar för att bygga förlusttyngda bilar? Är det Miljöpartiets förslag? Det är en rätt sensationell uppgift vi har fått här i dag.

Jag tycker att välfärdens pengar ska gå till välfärd. Jag tycker att amerikanska ägare av svensk bilproduktion ska ta sitt ansvar. Om de inte är redo att fortsätta att äga detta företag ska de hitta en annan långsiktig köpare. Det kommer inte att vara de svenska skattebetalarna som står för det, åtminstone inte så länge vi har den här regeringen.

(Applåder)

Anf. 66 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m):

Fru talman! Som ett led i regeringens regelförenklingsarbete har regeringen fattat beslut om en förenklad och förtydligad semesterlag. Den bygger på kollektivavtalens semesterregler. Den ska bättre anpassas till EG-rätten. Korttidsanställdas villkor förbättras också i det nya förslaget. I stort sett ska det vara samma förmåner som i den gamla lagen.

Därför blev jag, och kanske några med mig, förvånade i går när vi kom och skulle gå in i riksdagen. Då var hela Riksgatan full med IF Metalls människor som protesterade mot det nya förslaget och ville stoppa det.

Jag undrar vad det egentligen är som gäller. Det som står i IF Metalls papper är att det nya förslaget drabbar långtidssjuka och arbetsskadade. Så har inte vi andra uppfattat det. Jag undrar därför hur statsministern ser på det nya förslaget till semesterlag.

Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag ska erkänna att jag inte i detalj har följt hur IF Metall eventuellt har beskrivit detta.

Syftet med förslaget är att ge ökad flexibilitet inom ramen för hur vi har uppfattat att den svenska modellen ska fungera. Man ska mer lokalt anpassat kunna utforma reglerna till ett modernt arbetsliv. Jag tycker att det är ett mycket ansvarsfullt sätt att utveckla våra regelsystem. Vi tar fasta på den grund detta utgör och på människors behov av trygghet och långsiktighet. Men förslaget öppnar också för ökad flexibilitet.

Förslaget har som sagt inte udden riktad mot någon utanför arbetsmarknaden. Det har inte varit syftet. I den delen är det i så fall en felaktig beskrivning. Hela syftet med regelförenklingen är dessutom att det ska vara lättare att vara företagare och önska att anställa så att vi kan få fler som får jobb. Det är det som är drivkraften bakom politikförändringarna.

Barns rättigheter i EU

Anf. 68 FREDRIK LUNDH (s):

Fru talman! Den 16 januari förra året antog Europaparlamentet ett förslag till en strategi för barns rättigheter som effektivt ska främja och skydda barns rättigheter i EU:s inre och yttre politik.

Det är bra med en EU-strategi för barns rätt, men det behövs mer. 78 miljoner européer är fattiga. 19 miljoner av dessa är barn. Det konstaterar EU-kommissionen i sin årliga sociala rapport. Sverige är ett av de länder som pekas ut där barnfattigdomen växer.

Det är tydligt att barns rättigheter måste prioriteras högre och tydligare än i dag. Det mesta som EU beslutar om påverkar våra barn. Trots det är barn och barns rättigheter närmast osynliga i EU:s politiska beslut. För att se till barns bästa måste EU avsätta den tid, de resurser och det engagemang som faktiskt krävs.

Min fråga till statsministern är: Är du beredd att föreslå att en EU-kommissionär med särskilt ansvar för barns rättigheter inrättas i den kommande kommissionen?

Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Jag ska inte framställa det som att jag har ett inflytande som jag inte har. Det är inte min uppgift att tillsätta den kommande kommissionen. Det gör kommissionspresident José Manuel Barroso. Dessutom tror vi att han i absolut närtid kommer att presentera sin nya kommission. Exakt hur han har valt att väga av mellan olika portföljer känner jag inte till.

Däremot förs det diskussioner av det slag som frågeställaren för fram om kopplingar mellan olika åtgärder och lågkonjunktorens verkningar. Arbetslöshet påverkar naturligtvis också förutsättningarna för barn och unga. Om vi har lågkonjunktur och ökad arbetslöshet syns det i sociala verkningar bland annat för barn och unga. Våra motmedel är naturligtvis en politik för full sysselsättning och förbättrad kvalitet i skola och i stödverksamheter för unga som far illa. Det är viktigt att ha det i alla länder, inte minst i Sverige.

Åtgärder mot problem i vissa förorter

Anf. 70 LARS-ARNE STAXÄNG (m):

Fru talman! Under flera månader har vi med stor frustration bevitnat en kraftigt stegrad oro i ett antal förorter runt om i vårt land.

Detta har som bekant resulterat i både skolbränder och, framför allt, ett stort antal bilbränder inte minst i Göteborg. Och detta pågår fortfarande mer eller mindre varje dag. Dessutom har man hindrat och fördröjt räddningspersonalen vid flera tillfällen.

Det är kraftiga signaler på saker som inte är bra när människor och framför allt ungdomar enskilt eller i grupp tar till sådana här metoder för att markera sin existens eller sitt utanförskap. Detta är till stor del ett polisiärt problem, men självfallet är frågan större än så.

Jag vill därför fråga statsministern: Vad gör regeringen för att förebygga, förhindra och komma till rätta med dessa problem och frågor?

Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Detta är signaler om att vårt svenska samhälle inte är så perfekt som vi skulle önska att det vore. Det är för övrigt någonting som vi har sett som fenomen över tid; vi har problem med integration, vi har problem med brister i skolresultat och vi har problem med möjligheterna till eget bestämmande för alltför många också i Sverige.

Vilken politik måste man föra mot detta? Vi måste ha en skola som inte släpper igenom barn och ungdomar utan tydligare se till att de har de kunskaper som krävs för att klara sig i det svenska samhället. Vi måste ha en arbetslinje i vår politik som riktas in på grupper som står utanför och som har svårt att hävda sig i arbetslivet. Vi måste ha en politik som sänker trösklar på ungefär det sätt som vi genomför.

Men jag tror också att rättsväsendet har sin roll. Att komma in med sirener och utryckningsbilar i områden bidrar inte till lugn och stabilitet. Det gör däremot närvarande poliser som är verksamma över tid. När vi nu bygger ut den svenska poliskåren har vi bland annat kunnat göra det genom att öppna nya poliskontor. Jag har besökt en del av dem. De finns i Hallunda och Ronna. De finns också i Göteborg. Att lära känna ungdo-

Prot. 2009/10:38

26 november

*Statsministerns
frågestund*

mar är ett sätt att mer långvarigt kunna arbeta och agera brottsförebyggande.

Köerna i sjukvården

Anf. 72 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Köerna i sjukvården dröjer sig kvar. Under de senaste 10–15 åren har kösituationen i sjukvården varit ett stort problem. Den senaste statistiken visar att det fortfarande är närmare 30 procent av patienterna som tvingas vänta längre än 90 dagar på ett besök hos en specialist eller på att få en behandling. Det är 90 000 patienter som får vänta för länge enligt gällande vårdgaranti.

I mitt hemlän, i Stockholms läns landsting, har vårdköerna växt. Det var 9 500 fler patienter som väntade på en behandling i januari 2007 än vid valet. Jag undrar: Är statsministern oroad över vad som sker med vårdköerna i Sverige, eller är han nöjd?

Anf. 73 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Fru talman! Regeringen har avsatt särskilda kömiljarder för att stödja ansträngningarna att öka tillgängligheten i olika landsting. Det ser inte likadant ut över hela landet. Vi ska kanske ha lite respekt för att det just nu påverkas av ambitionen att hela vår befolkning ska vaccineras mot svininfluensan. Men vi har valt att ge särskilda medel ur statskassan för att även underlätta den ansträngningen.

Den senaste, uppdaterade information vi får från Stockholmsregionen är att det sker en kraftig förkortning av vårdköerna och att tillgängligheten ökar. Det är möjligen så att de här resurserna kommer bättre på plats. Jag hoppas att när vaccinationer och liknande är genomförda ska det leda till ökad tillgänglighet, annars avser vi att återkomma till detta.

Just sjukvårdens tillgänglighet uppfattar jag som ett helt grundläggande krav från befolkningen. Vi har ambitioner med bra kvalitet i sjukvården. Då måste vi också se till att den är tillgänglig för folk när de behöver den.

Anf. 74 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag ber att få tacka statsministern för medverkan vid frågestunden här i dag.

12 § (forts. från 10 §) Grönbok Reform av den gemensamma fiskeripolitiken (forts. MJU4)

Anf. 75 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Fru talman! De som lyssnade på Rune Wikströms inlägg kunde höra ett litet beklagande om den opinion som hade skapats i Sverige och som hade drivit torskförsäljningen utomlands. Jag kan hålla med om att det kan vara negativt. När fisken fiskas lovligt och inom de kvoter som vi har bestämt kan den naturligtvis också säljas i Sverige. Min fråga till Rune är: Tror Rune att man hade fått till stånd en ändring om vi inte hade haft den här opinionsbildningen, om vi inte hade haft WWF och deras

rödlista och om vi inte hade haft en tidigare jordbruksminister som har drivit de här frågorna stenhårt i kommissionen och på ministermötena?

Vi har misshushållat med fisket i decennier. Jag förstår inte riktigt att du beklagar dig över opinionsbildningen. Jag tycker att vi ska vara lite tacksamma för den. Det gäller också den opinionsbildning som har skett nu i dagarna när det gäller grisarna. Det kommer naturligtvis att påverka djurhållningen. Det är helt självklart att en opinion påverkar. Vi ska vara glada att det har varit en opinionsbildning även inom fisket.

Jag hade förmånen att träffa Joe Borg när han var här. Utskottet fick möjlighet att träffa honom, och då tog vi upp frågan om de försäljningsbara kvoter vi har inom sillfisket och frågade hur han såg på det. Då sade han att i en ny fiskepolitik efter 2013 såg han framför sig att de här försäljningsbara kvoterna kommer att gå utanför de nationella kvoterna. Alla kommer att kunna köpa och sälja. Det var lite grann det vi var rädda för när vi motsatte oss försäljningsbara kvoter. Vad säger Rune om den saken i dag?

Anf. 76 RUNE WIKSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Låt mig börja med de försäljningsbara kvoterna. När det gäller sill och strömming har de visat sig vara en framgång för det småskaliga fisket. Det småskaliga kustfisket har nu en egen kvot att fiska inom utan att man behöver ha en massa onödiga tillstånd och pappersexercis. Det har varit en stor framgång för det småskaliga fisket.

Jag ser precis samma möjlighet inom torskfisket om det småskaliga kustfisket kan få ett visst antal kilo av totalkvoten som de får fiska fritt inom utan den pappersexercis som jag har pratat om. Jag anser att det vore en klar framgång för det småskaliga fisket om vi kan lyckas med det.

Opinion i all ära, men i det här fallet har det visat sig att man inte räddade en enda torsk till livet. Det är att beklaga. Varenda torsk har fiskats upp, men den har gått ut ur landet i stället för att konsumeras inom landet. Jag vill att all fisk som fiskas i första hand ska konsumeras inom länderna där den fiskas så att det blir närfiskat utan en massa onödiga transporter. Jag vill att det ska vara likadant i alla EU-länder. Närmarknaden ska i första hand ta hand om den fisk som fiskas.

Anf. 77 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är skrämmande uppgifter som kommer här när det gäller fisket. Moderaterna och Rune Wikström har helt ändrat uppfattning när det gäller försäljningsbara kvoter. Nu vill han införa det även på torskfisket, och de kommer naturligtvis också att kunna säljas till andra europeiska länder enligt den nuvarande kommissionären Borgs, och andra länders, uppfattning. Man kan se med viss rädsla framåt i tiden.

Sedan när det gäller opinionen är det också lite skrämmande, tycker jag, att man lägger så liten vikt vid att driva opinionsbildning i Sverige. Vi har till och med avsatt pengar till den verksamhet som ska driva opinionsbildning nere i Europa så att vi ska få med oss de här länderna på att minimera svartfisket och gå upp i storlek, öka minimimåttet, ha större selektivitet och så vidare. Det är klart att det är opinionen som driver de här frågorna. Det är i alla fall inte de ministrar som sitter i dag som har

Prot. 2009/10:38
26 november

*Grönbok Reform av
den gemensamma
fiskeripolitiken*

drivit de här frågorna. Det är en konstig inställning, tycker jag, som majoriteten har i den här frågan.

Jag hoppas och tror att vi får en än större opinion för de här frågorna. Vi föreslog inför vårt ordförandeskap att vi skulle ha ett dumpningsförbud i Östersjön från och med senast den 1 januari 2011 med ett minimimått på 40 centimeter. Det är en fråga som har debatterats och ofta hålls men som majoriteten inte gick på.

Det är synd, tycker jag. Jag hoppas att opinionen driver fram de här frågorna, för den här regeringen gör inte det.

Anf. 78 RUNE WIKSTRÖM (m) replik:

Fru talman! Försäljningsbara kvoter var jag en stark motståndare till ända tills jag fick se att det gjorde nytta för det småskaliga fisket. När det gäller de försäljningsbara kvoterna blir det det storskaliga fisket som kommer att bryta ryggen av sig självt. Det har väl Jan-Olof Larsson ingenting emot, antar jag. Det småskaliga fisket kommer att vinna på det.

Utkasten är vi naturligtvis väldigt mycket emot, men det är, som jag sade, regelverket som är emot fiskarna i det här läget. Fiskarna är tvungna att kasta sina fiskar överbord, om de så vill eller inte.

Sedan tog Jan-Olof Larsson upp det här med minimimåttet. Jag kan tala om att det står i Moderaternas partiprogram. Vi ville ha upp fisken till 42 centimeter, om jag inte missminner mig. Men om man ska göra alla de här förändringarna ska man se till att man inte binder ris åt sin egen rygg så att man inför en massa förändringar som leder till bakslag längre ned i kedjan. Vi vill ha dumpningsförbud och vi vill ha upp minimimåttet, men vi ska se till att det inte blir galet längre ned i kedjan.

Anf. 79 ERIK A ERIKSSON (c):

Fru talman! Ärade ledamöter av Sveriges riksdag, jössehåringar och andra åhörare! Angående betänkandet vill jag först säga att vi är rörande eniga i utskottet och står bakom betänkandet. Det är kanske på sin plats att någon säger det under debatten, för om man lyssnade på tidigare replikskiften framstod det som att vi debatterar något helt annat. Det gör vi inte, utan det är EU:s grönbok vi debatterar i dag. Jag vill säga det. I andra debatter är vi rörande oeniga, men de debatterna tar vi i tur och ordning då.

Trots att över 80 procent av EU:s fiskebestånd är överfiskade eller fiskas på gränsen av vad de tål går det att göra något åt problemen. Det visar inte minst torskens återhämtning i Östersjön. Tack vare en kombination av ansvarsfulla politiska beslut, konsumenters medvetna val och agerande från fiskenäringen har vi lyckats bryta den nedåtgående trenden och få torsken att återhämta sig. Detta har varit möjligt trots den nuvarande gemensamma fiskeripolitiken.

Nu krävs det, precis som kommissionen ger uttryck för, att vi angriper själva kärnorsakerna till den onda cirkel som det europeiska fisket har dragits in i de senaste årtiondena. Målet är en fullständig och genomgripande reform av den gemensamma fiskeripolitiken.

Som ordförandeland i EU det här halvåret har Sverige en unik möjlighet att förändra fiskeripolitiken. Få länder har lyckats samla näringen och miljöintresset på samma sätt som Sverige har gjort, vilket inte minst manifesterades i en gemensam debattartikel i Svenska Dagbladet i som-

ras där jordbruksministern i Sverige, ordföranden för Sveriges yrkesfiskare samt generalsekreteraren för Världsnaturfonden stod som under-tecknare. Den samsyn som finns i Sverige över fiskeripolitikens långsiktiga mål och de åtgärder som krävs för att nå dessa mål är unik. Det tycker jag att vi kan vara stolta över i dag.

Den grönbok som vi nu debatterar och som betänkandet handlar om har EU-kommissionen presenterat för en förändrad fiskeripolitik, och jag är positiv till den. Jag kan skriva under på det mesta som står där. Både problembeskrivningen och föreslagna åtgärder tycker jag är bra. Det sammanfattar bra de utmaningar som fisket står inför. Jämfört med nuvarande fiskeripolitik har grönboken tagit flera kliv åt rätt håll så att vi kommer till ett lönsamt och hållbart fiske. Det välkomnar vi i Centerpartiet och i alliansen.

Ett par åtgärder vill jag nämna särskilt. Som centerpartist gillar jag decentralisering, och alliansen står bakom det här och vi jobbar också i den riktningen. Vi menar att vi kan regionalisera mer av fisket. Det säger grönboken, och det råder det alltså enighet om i utskottet. Det är egentligen ganska logiskt. Förutsättningarna i Östersjön till exempel ser väldigt annorlunda ut än förutsättningarna i Medelhavet. Det skulle vara övermaga av mig att tala om hur det ska vara med Medelhavets fiske, för det begriper jag mig inte på.

Genom att ge ett större ansvar för förvaltning av fiskeresurser till dem som direkt berörs är jag övertygad om att vi får bättre resultat och större möjlighet att påverka förvaltningen av gemensamma resurser.

Fru talman! Att förvaltningen bör ske utifrån vetenskaplig rådgivning och med långsiktiga förvaltningsplaner för de olika bestånden är självklart och ska vara självklart. Återigen kan torsken i Östersjön fungera som exempel.

Den återhämtningsplan som EU-ministrarna beslutade om för drygt två år sedan har gett resultat. Nu gäller det att fler planer för långsiktigt hållbart fiske kommer upp på bordet. En del i detta bygger på att antalet fiskefartyg och fångstkapaciteten måste bli bättre anpassade efter hur mycket fisk som egentligen finns. Det är inte bara angeläget för att rädda bestånden utan det är också nödvändigt för att yrkesfiskarnas lönsamhet ska kunna förbättras, och det är mycket viktigt.

Faktum är att fiskepopulationerna skulle kunna öka och generera mer ekonomisk avkastning om de bara gavs några få år med lägre fisketryck. Detta har vi egna inhemska bevis för.

Jag vill även ta upp frågan om utkast. Utkast av fisk är en annan baksida av EU:s gemensamma fiskeripolitik som jag hoppas att vi kan slippa i framtiden. I och med att regleringen av fisketrycket nästan enbart har skett genom kvoter för hur mycket fisk som får tas i land har det inneburit att fisken slängs överbord när fiskaren får för mycket fisk, trots att fisken är dödförklarad. Ledamot Wikström nämnde detta föredömligt tidigare i debatten.

Vi måste snabbt utveckla selektiva redskap som fångar den fisk som vi verkligen är ute efter och hitta nya sätt att förvalta fisket som gör att en viktig livsmedelsresurs inte längre slängs tillbaka i havet. Folk som inte är helt invigda i detta tycker att det här är rena galenskapen, och det tycker vi som jobbar med det politiskt också. Det är viktigt att få en bred allmänhet bakom det här i debatten.

Prot. 2009/10:38
26 november

*Grönbok Reform av
den gemensamma
fiskeripolitiken*

Utkast av fisk är oetiskt och oförsvarbart och måste stoppas med en genomtänkt politik. Därför är det bra att kommissionen sätter ned foten och skriver att den gemensamma fiskeripolitiken ska garantera att fisk inte längre kastas överbord.

Fru talman! Jag har ytterligare en punkt som jag vill ta upp. Genom så kallade partnerskapsavtal regleras hur mycket EU:s fiskefartyg kan fiska i andra länders vatten. Centerpartiets och alliansens uppfattning är att avtalen måste säkerställa att fiske bara sker på uthålliga bestånd och att EU:s fiske enbart sker på den del av bestånden som länderna själva inte kan nyttja. Inga svenska fartyg nyttjar dessa avtal, men de fartyg från EU som fiskar med stöd av avtalen måste betala vad det faktiskt kostar. I dag subventioneras deras fiske med 83 procent. Detta är icke rimligt.

Det svenska ordförandeskapet ger oss en stor möjlighet att driva på inom EU-arbetet. Utmaningen ligger i att få våra EU-kolleger att dela vår uppfattning så att förändringar verkligen kan ske. Vi verkar i ett EU där åsikter och viljor möts och diskuteras, vilket även sker i den här kammaren. Nu måste vi samlas, och då menar jag verkligen samlas, runt lösningar som gemensamt tar oss vidare för att möta den utmaning som står framför oss inom EU. Den här grönboken i betänkandet är ett redskap i detta arbete.

Anf. 80 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Fru talman! Jag kan hålla med Erik om att vi är överens till hundra procent om det som står i grönboken. Men allt står inte i grönboken om EU:s framtida fiskepolitik. Det står exempelvis ingenting om försäljningsbara kvoter. Vi är inte överens om att införa det i allt fiske och i torskfiske som sades här. Det är en viktig del i EU:s framtida fiskepolitik om vi ska ha någon fisk kvar inom Sveriges rättigheter till fisket.

En annan fråga som du, Erik, tog upp är den om att EU:s fiske gentemot tredjeland bara ska ske på uthålligt hållbara bestånd. Det kan vi också vara överens om. Men, Erik, när vi konstaterar att EU:s fiskepolitik inte har klarat av fisket i EU:s bestånd, inom EU:s vatten, hur tror du då att vi ska kunna fatta beslut och tro att man ska kunna hålla sig till hållbara bestånd utanför Afrika, utanför Madagaskar exempelvis? Det verkar vara lite övermaga, i alla fall i dag, att tilltro oss det.

När det gäller minimimåttet hade vi inför ordförandeskapet ett mycket stort engagemang. Vi har ju träffats många gånger. Jag tänker på filmerna om utfiskningen och så vidare. Vi pratade då om minimimått. Vi pratade också om stopp för dumpning, om stopp för dumpning när det gällde att höja kvaliteten på fisken, få större fisk och så vidare.

Eftersom det är relativt lätt att införa ett dumpningsförbud för Östersjön där det i sådan utsträckning är enartsfiske sade vi att från och med den 1 januari 2011 ska dumpning vara förbjuden och att minimimåttet senast då ska vara 40 centimeter. Men det ville majoriteten inte gå med på. Varför?

Anf. 81 ERIK A ERIKSSON (c) replik:

Fru talman! Att vi är överens har Jan-Olof Larsson i replikskiftet här intygat, och att det finns en bred enighet gör att det finns en styrka bakom beslutet om betänkandet.

Jag tror att det för att vi ska komma någon vart i klimatfrågan, i fiskefrågan när det gäller uthålligt fiske och i många andra frågor är bra ju bredare enighet som kan uppnås i denna kammare, inom näringen och i andra frågor, inte minst i EU. Inte bara från fiskenäringen och frågan om fisket vet vi att det finns andra branscher där EU är med och detaljstyr, inte minst i jordbruket som Jan-Olof Larsson i ett tidigare inlägg här nämnt om. Vi skulle önska att kommissionen var lika tydlig där som man är i denna grönbok.

Avtalen med tredjeland, en fråga som ofta är uppe till behandling i EU-nämnden, är mycket viktiga. Men inget händer förrän den dagen de 27 länderna i EU enas och går vidare. Det är det som nu händer här. Jag tror att något stort är på gång. Det måste vi tro; tror vi inte på det kan vi egentligen skicka tillbaka grönboken och säga att vi struntar i den och att vi inte ställer upp. Det tror jag skulle få betydligt värre konsekvenser.

Jag återkommer gärna till frågan om förvaltningen av Östersjön. Som ett svar till Jan-Olof Larsson kan jag säga att vi ser att vi genom ett innehållande även när det gäller havet kan komma framåt och få arter att hämta sig. Detta är ett faktum och då inte bara i Sverige. Det gäller också att vi får in det i EU:s gemensamma politik. Då är det viktigt att Sverige är enigt. Därför är jag – jag återkommer till detta – tacksam för att vi är eniga om grönboken. Det gör att vi har möjligheter att i samtalen med EU i övrigt, med de andra länderna, komma vidare i frågan. Det är jag alltså väldigt glad över.

Anf. 82 JAN-OLOF LARSSON (s) replik:

Fru talman! Vi socialdemokrater har väckt en motion där vi skriver att vi vill att regeringen tillsätter en parlamentarisk grupp där vi utformar kraven när det gäller EU:s kommande fiskepolitik. Det kravet avslogs. Man har en uppfattning i regeringen, och vi i riksdagen har en ganska stor samsyn när det gäller vad vi tycker och tänker i de här frågorna.

Erik talar om kommissionen. Ja, kommissionen har ofta varit ganska tydlig och har flera år kommit med rätt bra förslag i fiskepolitiken. Det är ministrarna som på grund av olika påtryckningar har backat, backat och backat och inte fört en bra fiskepolitik. Hade vi följt kommissionens råd under de här åren skulle det ha varit betydligt bättre än det i dag är.

Vi måste driva frågorna framåt. Vi pratar om Östersjön som är ganska speciell. Där fiskar man just torsk när man fiskar torsk. När man fiskar sill fiskar man just sill. Det är ganska unikt i dessa fiskevatten. Därför är det också ganska lätt att både reglera och selektera.

Man kunde ha sagt som de sade i Norge. Där sade man att från och med det och det datumet är det förbjudet att dumpa fisk, att kasta fisk överbord. Hade vi sagt att det från och med den 1 januari 2011 är förbjudet att kasta fisk överbord och att fisken ska i land och också sagt att minimimåttet för torsk ska vara 40 centimeter hade näringen – detta säger forskare och andra med kvalificerad kunskap om redskap exempelvis – löst frågan om utkast och selektivitet. Då hade man sagt att den 1 januari är frågan löst. Men majoriteten i utskottet säger: Nej, vi vill inte vara med på detta. Först ska vi utveckla redskapen. Sedan inför vi ett förbud. Men den vägen håller inte!

Anf. 83 ERIK A ERIKSSON (c) replik:

Fru talman! Med all respekt för anförda argument måste jag ändå säga att det enligt min åsikt just nu inte gäller den debatten. Larsson har rätt att i ett replikskifte lyfta fram vad han vill. Men jag tycker att fokus måste vara på vad som utträttas när det gäller grönboken.

Norge nämns här. Gladeligen skulle jag kunna understödja det faktum att de i Norge är mycket kunniga och mycket duktiga på många områden. Men Norge är inte medlem av EU och finns inte med i det här arbetet. Jag önskar att det vore så. Ja, för all del, de finns med i arbetet med fisket och internationellt men inte när det gäller grönboken på det sätt som jag skulle önska – nåväl.

Kommissionen skriver och rådet bestämmer, säger Larsson. Jag är glad över att Eskil Erlandsson finns med på rådsmötena, att han sitter med och samtalar med andra länder. Det gjorde inte den tidigare regeringens jordbruksminister med ansvar för fiskefrågor. Det är stor skillnad i det avseendet.

Vid samtal och förhandling vet vi – vad vi än gör i förhandlingen – att vi inte kommer att få exakt så som vi själva vill. Då är det ju inte en förhandling, utan då har man ett eget rådslag med sig själv.

I en förhandling med andra om olika frågor kommer man inte att helt och hållet få som man vill; det vet vi. Men går man in i en förhandling har man möjlighet att vinna något. Kan vi vinna något framöver vinner fisket mycket på det. Fiskbestånden kan återhämta sig. Det måste vara alldeles centralt när vi resonerar om de här frågorna. Sverige är för all del en liten fiskerikation. Men både mindre och något större yrkesverksamma ska kunna ha en lönsamhet, och vi som konsumenter ska på sikt kunna välja svensk fisk och veta att vi gör ett bra matval.

Återigen tackar jag för replikskiftet. När det gäller den här grönboken är vi i riksdagen väldigt överens. Det är bra även för ministern i hans samtal och förhandlingar med övriga länder.

Anf. 84 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Vi i Folkpartiet ställer oss helt bakom miljö- och jordbruksutskottets utlåtande med anledning av kommissionens grönbok om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken.

Det är intressant att höra Socialdemokraternas talesman i fiskerifrågor gå till ganska onyanserade angrepp mot både den svenska regeringen och alliansens ståndpunkt. Trots det utgår jag från att vi är väldigt eniga om att EU:s fiskeripolitik i det närmaste helt har misslyckats.

Det är bara att konstatera att, som någon tidigare nämnde, 88 procent av fiskbestånden är överfiskade och att 30 procent är under biologiskt säkra gränser. Detta är bevis nog.

Jag tror att det från svensk sida är en väldig styrka att vi när vi kommer till EU är politiskt eniga i Sverige. Det ger en stor trovärdighet när vi driver de här frågorna inom EU.

Det har varit en diskussion om ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet som jag tror att Jan-Olof Larsson sade var svårt att förena. Men egentligen är det bara att konstatera att ekologisk hållbarhet är en förutsättning för att vi ska få social och ekonomisk hållbarhet. Begreppen hör ihop och är klart förenliga. Men man måste börja med den ekologiska hållbarheten.

Vi är väl också helt eniga om att det behövs en genomgripande reformering av den gemensamma fiskeripolitiken. Grönbokens analys är det inte svårt att ställa sig bakom när man tar fram de strukturella problem som finns och när man nämner om överkapacitet i fiskeflottan och om otydliga politiska mål. Det kan vi nog alla skriva under på.

Vidare gäller det detta med system och kortsiktiga beslut. Det fattas nu många beslut på ministernivå. På den politiskt högsta nivån ska de långsiktiga besluten fattas. Men på vägen dit kan beslut fattas på andra nivåer. Det är lite märkligt att på ministernivå sitta och diskutera maskor i trålar. Det är en nivå som vi måste lämna.

Man kan vidare konstatera att näringen inte får möjlighet att ta ansvar själv. Om näringen får chans att ta ansvar tror jag att man kommer att göra det i mycket högre grad än man gör i dag. Man har inte ens möjlighet att göra det.

En ytterligare punkt är att man har dålig efterlevnad och dålig politisk vilja.

När vi i Folkpartiet ser förteckningarna över strukturella problem kan vi konstatera att det är de slutsatser vi själva har kommit fram till när vi har gjort våra dokument om fiskeripolitiken. Jag tror att det gäller de flesta partier. I alla fall kan vi från vår sida säga att det är så. Man kan se i rapporterna att det nästan exakt stämmer med detta. Man behöver inte vara så himmelens fantasifull för att komma fram till de slutsatserna. Regeringen har gett i uppdrag till Fiskeriverket och Naturvårdsverket att analysera den gemensamma fiskeripolitiken. De har kommit fram till exakt samma sak. Med eller utan parlamentarisk grupp har man alltså kommit fram till detta.

Fru talman! Även om reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken är oerhört viktig och måste vara genomförd så att den kan börja gälla från 2013 är det naturligtvis väldigt viktigt att man kan fatta beslut under tiden. Från svensk sida har vi ingen anledning att vara annat än besvikna på förra veckans beslut, när man inte kunde komma överens om regelverket för att förhindra utkast. Då handlar det om ristar, maskstorlekar, minimimått och jag vet inte vad, men det är bara att konstatera det som Erik A Eriksson var inne på förut: Vi är med i ett sammanhang. Sverige driver frågan kraftfullt, men vi har inte nått ända fram. Det beror inte på att det skulle finnas olika synpunkter i Sverige. Det är inte det som är problemet. Sverige har en hög ambitionsnivå. Det visar Eskil Erlandsson i alla sammanhang där han deltar i dessa diskussioner.

Nu blev det i stället ett kompromissförslag. Man förlängde det som fanns tidigare. Det finns en ljuspunkt: att det ändå blev ett *high grading*-förbud. Det blev som en liten knorr, så att det kändes lite bättre.

Man diskuterar det här på EU-nivå. Naturligtvis ska detta införas så snabbt som möjligt, kanske regionalt – man måste börja någonstans regionalt. Att diskutera datum och tidpunkter är egentligen ganska ointressant i detta sammanhang. Men det är klart att ingen här vill annat än att detta ska genomföras så snabbt som möjligt. Det är det som Sverige driver, med Eskil Erlandsson i spetsen.

Fru talman! Allt är inte mörker, som sagt. Man har tidigare här nämnt det avtal som slöts i söndags, FAO:s globala överenskommelse mot illegalt fiske. Bland de elva första som var med och skrev på var EU-kommissionen ihop med tio andra länder. Kan man få till ett globalt avtal

mot illegalt fiske har man kommit väldigt långt. Det känns som att det finns en öppning här, en högst framkomlig väg. Det känns inte som att det är en omöjlig väg. Det är mycket glädjande.

Fru talman! Vi har diskuterat partnerskapsavtalen med kuststater i Afrika. Man kan väl konstatera att partnerskapsavtalen är bättre än de avtal som fanns tidigare. Men det är mycket tveksamt att över huvud taget ha den typen av avtal. Folkpartiet delar helt den uppfattning som Naturskyddsföreningen har i sin rapport som handlar just om fiskeriavtalen. Naturskyddsföreningen skriver så här: Naturskyddsföreningen anser att EU-fiske ska ske endast i länder med fungerande fiskeriförvaltning och samhällsstyrning. Tillträdesavtalet måste vara underställt ett långvarigt och meningsfullt utvecklingssamarbete. Kostnaden ska i stor utsträckning bäras av den som utnyttjar fiskeresursen, och fångsten ska landas i avtalslandet.

Det är klart att vi fullt ut delar den uppfattningen. I den rapporten kan man även läsa att den svenska fiskeriministern, Eskil Erlandsson, också delar den uppfattningen. Det är en väl förankrad uppfattning i den svenska regeringen.

Fru talman! Delaktighet och engagemang från fiskerinäringen själv, att man själv tar ansvar för fisket, är naturligtvis grundläggande. Vi kan konstatera att det i Sverige finns bevis för att enskilda fiskare gör detta. Rune har målat upp en del. Jag kan bara konstatera att Sveriges största miljöpris, Änglamarkspriset, i år har gått till de räkfiskande bröderna i Grebbestad, Robert och Charles Olsson, som verkligen har fått uppskattning för vad de gör. De har ett uthålligt fiske. De har de enda Kravfiskade räkorna i detta land.

Det finns också ett pris som heter Kungsfenan. Det är fiskerinäringen, Göteborgs universitet, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götaland som delar ut priset. Priset har 2009 gått till kommissionären Joe Borg. Man uppskattar hans arbete, och det tycker jag att alla ska göra. Joe Borg försöker faktiskt ta sig framåt i de här frågorna för att få ett långsiktigt hållbart fiske. Priset delar han med Namibias fiskeriminister Abraham Iyambo. Fiskeriministern i Namibia har visat att man utan partnerskapsavtal kan skapa ett långsiktigt hållbart fiske och att man kan fatta beslut som är obekväma på kort sikt för att nå det målet. Det är ett lysande exempel på att det finns andra vägar att gå.

Sammanfattningsvis kan man väl för att återknyta till grönboken säga att det är en väldigt bra grund att stå på i den fortsatta diskussionen. Kommissionen kommer helt rätt in i analysen.

Att Jan-Olof Larsson i diskussionen går till angrepp mot den svenska regeringen, som arbetar hårt och målmedvetet i dessa frågor, blir lite underligt. Man kan fråga sig vad som konkret uppnåddes tidigare. Under denna period, när vi har haft en alliansregering i Sverige, har Sverige medverkat till bland annat förvaltningsavtalen och återhämtningsplanerna och ingått ett avtal med Danmark, för att ta några exempel. Jag kan inte minnas att det skulle ha fattats några sådana konkreta beslut tidigare.

Det är helt otvetydigt att den svenska regeringen i dag jobbar väldigt målmedvetet och har ansvar för att fortsätta att vara ledande i dessa frågor. Ska vi vara ledande ska vi jobba med den enighet som finns i riksdagen kring de här frågorna. Det blir lite småttigt att diskutera saker som

datum och vem som vill dumpa minst och så. Det är inte det som det handlar om. Det handlar om att få med sig Europa i de här frågorna. (Applåder)

I detta anförande instämde Anita Brodén (fp).

Anf. 85 IRENE OSKARSSON (kd):

Fru talman! Vi satt här nere och viskade lite och konstaterade att det nog är bra om någon yrkar bifall rakt av till förslaget i utskottets betänkande också, inte bara sjunger dess lov. Jag yrkar alltså bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Men vi bör sjunga dess lov allihop i den här kammaren, tycker jag. Det har varit lite sorgligt att lyssna när debatten halkat in på det som Lars Tysklind berörde nyss, ganska små detaljer i sammanhanget som inte har betydelse för att vi ska komma någonstans internationellt och globalt.

Historia är ett ämne som intresserar mig. I detta sammanhang kan man väl säga att det sätt på vilket Sverige har agerat tidigare inte har lett till det resultat som hade varit önskvärt. Jag skulle vilja påstå att det som nu ligger på bordet från kommissionens sida och som vi har yttrat oss över är en självvrannnsakan utan like. Men Jan-Olof Larsson har i sina anföranden i dag konstaterat att den här regeringen inte gör någonting. Jag förstår inte hur detta hänger ihop. Det denna regering nu gör är att se till att övriga också förstår det här.

Sedan är det väl som i många andra frågor: Vi befinner oss i ett Europa med 27 stater. Om jag har förstått det rätt har vi 26 stycken som har kust i någon form. Alla har vi intressen i de här frågorna. Då betyder det att vi har kommit väldigt långt när vi nu äntligen kan säga att vi ska följa de vetenskapliga råd som finns och utifrån dem anta en långsiktig strategi där vi går på det ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbara.

Det som finns i betänkandet och därmed i grunden i grönboken är en tydlighet i målskrivningar, en tydlig målhierarki och en tydlig bild av långsiktighet. Det är oerhört väsentligt, fru talman, att det här ses som den naturresurs som inte är oändlig. Ibland tror jag att en del av oss har trott att havet är en oändlig resurs. Det är det inte. Det är en resurs precis som det som finns på land som måste brukas och vårdas utan att förbrukas.

Vi måste se det här ur ett helhetsperspektiv. Vi måste se havet inte bara som fiskens livsrum utan också som en faktor för mycket annat och där fiskeripolitiken kommer att vara en viktig del men inte allt. Det betonas också i grönboken.

Det internationella har berörts tidigare. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi nu har fått upp ögonen för det illegala fisket. Nästa led är att vi tillsammans kan driva på och se till att det legala fisket hanteras på ett sådant sätt att vi inte undergräver andra faktorer som är viktiga för de länder, inte minst i Afrika, som har fiske som en näringsgren. Vi måste se det här i samband med biståndspolitik, både den internationella gemensamma på EU-nivå och vår egen. Det kommer att fortsätta att diskuteras, men grönboken har en tydlig utgångspunkt för att det här måste ses i ett helhetsperspektiv. Det är oerhört väsentligt.

Prot. 2009/10:38
26 november

*Grönbok Reform av
den gemensamma
fiskeripolitiken*

Vi kan sedan säga – likt vår fiskeminister i går, jag tror att han har alldeles rätt – att goda relationer med grannar och andra är förutsättningen för att komma någonstans. Att ha social kompetens nog för att föra samtal även med den som har en diametralt motsatt åsikt för att om möjligt omvända den andre till rätt inställning är en framgångsrik väg. Det handlar om bland annat bränslesubventioner. Vi har hört diskussionen med vår egen företrädare i utskottet som har både det politiska perspektivet och företagarperspektivet, nämligen att det är oerhört väsentligt att vi gör det på gemenskapsnivå. Där har Sveriges regering och vi här gemensamt en viktig uppgift att driva på frågan. Vi kan konstatera att det finns andra länder i unionen som inte ser på frågan på samma sätt som vi.

Fru talman! Jag ska inte förlänga debatten. Det är mycket glädjande att vi har en gemensam syn på detta. Jag skulle också vilja passa på att rekommendera dem som lyssnar och eventuellt ser på detta att läsa de utredningsrapporter som utskottet har gjort om fiskefrågorna med ett gediget bistånd av goda medarbetare i riksdagsförvaltningen. De rekommenderas varmt för läsning.

(Applåder)

Anf. 86 JACOB JOHNSON (v):

Fru talman! I dag debatterar vi en så kallad grönbok om den kommande reformen av EU:s fiskeripolitik som EU-kommissionen har presenterat. Utskottet står, som vi har hört, gemensamt bakom utlåtandet om denna grönbok, även om det också finns ett särskilt yttrande. Man kan mot den bakgrunden kanske undra varför vi har debatten i kammaren i dag. Vi har ju i princip varit eniga om utlåtandet. Är en grönbok från kommissionen så mycket att bry sig om, kan man fråga sig. Vad är egentligen en grönbok, kan lyssnare av denna debatt fråga sig.

Jag börjar, fru talman, med att svara på dessa retoriska frågor.

Grönböcker är fortfarande ganska nytt i kammaren, men en grönbok är ett diskussionsdokument som EU-kommissionen sammanställer inför ny kommande lagstiftning. Meningen är att olika parter ska konsulteras innan det konkreta lagstiftningsarbetet kommer i gång. Baserat på den information som kommer in vid behandling av grönboken, till exempel från Sveriges riksdag, lägger kommissionen sedan fram en mer utarbetad handlingsplan och konkreta lagförslag. Det ger oss alltså här i riksdagen möjlighet att komma med synpunkter och förslag ganska tidigt i EU:s lagstiftningsprocess. Det är nog, som alla förstår, viktigt att utnyttja denna möjlighet, om man nu vill påverka den kommande lagstiftningen.

Det vill vi, fru talman. Dagens debatt ger också en möjlighet att understryka vikten av en bra fiskeripolitik i den allmänna debatten till de direkt berörda parterna och till våra uppdragsgivare – det svenska folket.

Det handlar om viktiga frågor. I första hand handlar det om det haveri för ett hållbart fiske som EU:s fiskeripolitik de senaste decennierna och fram till nu har inneburit med överfiske av ett flertal fiskbestånd som tydligaste exempel. Vi vet till exempel att ålen är rent av utrotningshotad i EU:s vatten. Vi undrar väl alla om vår kanske finaste matfisk torsken kan återhämta sig till livskraftiga bestånd i Östersjön, Kattegatt, Skagerrak och Nordsjön.

Fru talman! När vi i dag diskuterar dessa frågor kan jag när jag tänker tillbaka på frågorna nästan exakt datumsätta när jag själv blev övertygad om att det var något ruttet med EU:s, och därmed tyvärr även Sveriges, fiskeripolitik. Det var för drygt åtta år sedan när SVT sände dokumentären med rubriken *Den sista torsken* av Peter Löfgren. Det var en mycket välgjord film av den förre Mellanösternkorrespondenten.

Peter Löfgren, själv uppvuxen i Blekinge skärgård, hade i sin barn- och ungdom fiskat torsk som familjen kunde avnjuta på verandan. Han avslöjade i sin dokumentär den cyniska dammsugning av torskbestånden som pågick och hur myndigheter och politiker, även från detta utskott, var uppbundna av näringen på ett motbjudande sätt. Forskarnas varningar viftades undan, och ledande branschföreträdare hänvisade till Bibeln, att människan ska bruka det som Gud givit tills det tar slut. I så fall skulle det vara enligt Guds vilja. Så var verkligheten fortfarande 2001. Det var långt före det att den ekosystemansats som utskottet nu lyfter fram var en grundsten i den allmänna debatten i dessa frågor.

Fru talman! Jag gör denna tillbakablick till *Dokument inifrån* från november 2001, för drygt åtta år sedan, dels för att ge ett litet perspektiv på dagens debatt, dels för att framför allt hylla Peter Löfgren och hans medarbetare ännu en gång för hans program som medvetandegjorde inte bara mig utan säkert tiotusentals, kanske hundratusentals, svenskar. Det var verkligen en granskande, faktaunderbyggd och pedagogisk dokumentär utifrån ett personligt engagemang och ansvarstagande som har fått stor betydelse.

På åtta års tid har dock, tack och lov, en hel del positivt hänt. Medvetandet om den hart när kriminella utfiskningen av fiskbestånden i EU:s vatten har nu även nått EU-kommissionen. Det måste man konstatera efter att ha tagit del av EU-kommissionens grönbok. I grönboken framhålls faktiskt att det europeiska fisket präglas av överfiske, överdimensionerade fiskeflottor, stora subventioner, svag ekonomisk återhämtningsförmåga och minskade fångster för Europas yrkesfiskare. Det exemplifieras bland annat av att 88 procent av gemenskapens bestånd fiskas över maximal hållbar avkastning och att av dessa bestånd ligger drygt 30 procent under säkra biologiska gränser, vilket innebär att de kanske inte kan fyllas på genom fortplantning.

Ett annat exempel från grönboken är att 93 procent av Nordsjötorsken fiskas upp före fortplantning, vilket naturligtvis påverkar återväxten dramatiskt, för att inte säga katastrofalt. Det europeiska fisket håller helt enkelt på att utforma sin egen ekologiska och ekonomiska bas.

Fiskeflottorna är som sagt var överdimensionerade. Även om fiskeflottorna har minskat i storleksordningen 2 procent per år ökar fortfarande den totala fiskekapaciteten genom att fiskeeffektiviteten ökar med större båtar och så vidare med 2–3 procent per år.

Fru talman! Utskottet är enigt i att understryka vikten av att drastiska förändringar krävs av den gemensamma fiskeripolitiken. Fiskeripolitiken måste utgå från och grundas på ekosystemansatsen. Vi måste se till hela det ekosystem som våra hav utgör där fisken är en mycket viktig del men inte den enda i havets ekologiska system. Fiskbestånden lever av och samverkar med andra levande organismer i haven, som plankton och alger. Och ska jag vara lite självkritisk om framtagandet av utskottets utlåtande tycker jag nog vid närmare läsning att det inte tillräckligt klart

framgår av utlåtandet. Jag tänker främst på skrivningen mitt på s. 9 i utlåtandet där det står: "Fiskeripolitikens mål måste vara tydligt formulerade och inbördes prioriterade. Prioritering nummer ett måste vara ett långsiktigt hållbart fiske som tillförsäkrar konsumenter sunda livsmedel genom att nyttja det akvatiska ekosystemet så optimalt som möjligt. Detta utan att riskera den biologiska mångfalden och systemets motståndskraft mot störningar."

Här tycker jag kanske att vi på ett ännu tydligare sätt skulle ha skrivit till exempel att prioritering nummer ett måste vara att utforma ett hållbart fiske som en del av en optimering av havens totala ekosystemtjänster. Innebörden är kanske snarlik utskottets utlåtande – som jag ställt mig bakom – men min här till protokollet förda nyansering och precisering tycker jag bättre fångar upp helheten, till exempel sambandet med övergödningssproblematiken.

Avslutningsvis, fru talman, ställer jag mig naturligtvis bakom övriga förslag från utskottet i utlåtandet, som att pröva ett mer regionaliserat beslutsfattande och att subventionerna inklusive undantaget från bränsleskatten måste avvecklas. Det är rimligen ett effektivt sätt att minska fiskeflottornas överkapacitet. Vi ska ju som konsumenter och skattebetalare inte betala för fisken två gånger.

Jag kan också dela en hel del av de synpunkter som förs fram i det särskilda yttrandet. Tyvärr var inte dessa med i utskottets interna beredning.

Med det här stöder jag förslaget att lägga utlåtandet till handlingarna, och jag utgår från att det kommer att överlämnas till EU-kommissionen.

Anf. 87 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Fru talman! Jag tycker att Jacob Johnson på ett väldigt tydligt sätt sade att vi är eniga i den här frågan och att EU-kommissionen är med på tåget numera. Det är ju bra.

Jag vill bara säga någonting om fiskeripolitikens mål, där Jacob Johnson tog upp skrivningarna. Jag vill nog påstå att det är exakt så som det står. Man kan läsa att det handlar om ett "långsiktigt hållbart fiske", att man aldrig får "riskera den biologiska mångfalden" och att man måste ha en stor "motståndskraft mot störningar".

Det finns något som heter att man fiskar med maximal avkastning. Med det begrepp som vi använder här menar vi naturligtvis att man inte kan ligga på gränsen utan måste ha marginal, så att man verkligen försäkras om att man inte stör de här systemen.

Jag vill bara med det här inlägget säga att vi tycker exakt samma sak, även om Jacob Johnson nu ville nyansera språket. Ett långsiktigt hållbart fiske och att man måste säkra den biologiska mångfalden är den gemensamma syn som vi har på det hela.

Anf. 88 JACOB JOHNSON (v) replik:

Fru talman! Det är väl utmärkt om vi tycker exakt samma sak och om utskottet tycker exakt som jag i min alternativa formulering. Men jag tycker att det inte är riktigt utvecklat i den skrivning som finns, till exempel om sambandet med övergödning och att fisket är en del av en helhet. Det står att prioritering nummer ett är ett "långsiktigt hållbart fiske som tillförsäkrar konsumenter sunda livsmedel". Jag vill sätta det

ännu högre. Det ska vara en del av ett friskt ekosystem totalt sett. Där har fisket sin betydelse också när det gäller övergödning, kedjan med djurplankton, växtplankton och alger, som vi har diskuterat i olika sammanhang.

Jag sade också i mitt anförande att det här är snarlikt utlåtandet och att man kan läsa in det här. Men man skulle ha kunnat formulera sig på ett ännu mer pregnant och tydligt sätt.

Anf. 89 LARS TYSKLIND (fp) replik:

Fru talman! Jag har ingen annan uppfattning. Men om man läser början av utskottets ställningstagande om ekosystemansatsen och ett hållbart fiske ser man ännu mer att vi är helt överens. Precis som har tagits upp här måste vi ha bestånd som vi kan få en betydligt bättre avkastning på. Den kopplingen finns också till livsmedel.

Jag ska inte förlänga debatten. Jag ville bara klargöra detta så att det inte kan missförstås och tolkas som att vi har en lägre ambition än vad Vänsterpartiet har i denna fråga.

Anf. 90 JACOB JOHNSON (v) replik:

Fru talman! Tack, Lars Tysklind, för att du stöder Vänsterpartiet i den här frågan.

Själva grönboken inleds med en vision, och det är inte riktigt kommenterat i utlåtandet. I den visionen saknas ekosystemansatsen. Det handlar om hur man ska optimera fisket. Jag tycker fortfarande, som sagt var, att det är en liten nyansskillnad mot en helt tydlig betoning av ekosystemansatsen i vårt utlåtande. Men jag tror att vi i praktiken är eniga.

Anf. 91 TINA EHN (mp):

Fru talman! Jag hade tänkt börja med en lite mer dramatisk inledning.

88 procent av gemenskapens bestånd fiskas över maximal hållbar avkastning. 30 procent av dessa bestånd ligger under de säkra biologiska gränserna. Exempelvis fiskas 93 procent av Nordsjötorsken upp före fortplantning. De europeiska fiskarna håller på att utarma sin egen ekologiska och ekonomiska bas. Effekten av kortsiktiga ekonomiska intressen går före långsiktig klokhet och hållbarhet.

Grönboken är ett diskussionsdokument med ett antal frågeställningar som gärna ska diskuteras. Grönboken är också upptakten till en möjlig förändring av den gemensamma fiskeripolitiken.

Det är mycket som har varit fel, och dess värre är det fortsatt mycket som är fel. Mål som slogs fast 2002 har inte uppnåtts, och det europeiska fisket lider av ett ständigt överuttag, för stora och effektiva båtar, subventioner till näringen och svag ekonomisk återhämtningsförmåga, vilket gett minskade fångster. De som drabbas mest är de som kanske fiskat mest hållbart, småskaligt och inte i så stora mängder.

Havet är ett mysterium, ett otroligt system med otaliga organismer. Människan använder havet som transportyta, vi fångar mat från djupet och vi använder det som en avlopps- och sophög. Vi har länge inte velat förstå att både resurserna och begränsningarna finns.

Grönboken gör det möjligt för politiken att ta nya tag, och det står en hel del gott och bra i den här grönboken. Att säga någonting annat vore

inte rättvist. Men det räcker som vanligt inte med kloka ord, utan man måste hitta vägar framåt. Jag återkommer till det.

Jag tänker först fortsätta att tala om de övergrepp som sker. Ett flagrant övergrepp på fisk som resurs är det systematiska utkastet, som nu fått uppmärksamhet, så att det har blivit en fråga som ingen kan ducka ifrån. Mellan 10 och 60 procent av det som fiskats upp kastas tillbaka i havet på grund av att det inte betalas tillräckligt. Det mesta som kastas över bord är dessutom skadade och dödade fiskar och vattenlevande djur. Den här verksamheten har skett med hjälp av subventioner och skattebetalarna i Europa. Fisket i sig har usel lönsamhet. Att det här har fått fortsätta och att det fortfarande fortsätter är ganska obegripligt. Det är i alla fall ingen långsiktig ekonomi.

I EU har många av problemen med haven uppmärksammas även på hög nivå. Trots det har EU:s fiskeripolitik inneburit att rovdriften på fiskbestånden har fått fortsätta. Besluten fattas långt ifrån medborgarna. Beslutsprocessen har också varit komplicerad att följa för journalister, forskare och miljöengagerade. I dagsläget är det medlemsstaternas jordbruksministrar som bär det största ansvaret. De har hittills prioriterat kortsiktiga ekonomiska intressen, och det allmänna intresset har fått stryka på foten.

Facit för EU:s fiskeripolitik är klart sämre än världsgenomsnittet. Globalt anses enbart 25 procent av bestånden överfiskas. Även där bidrar EU:s flotta till rovfisket.

Kommissionen noterar att flottan har minskat med enbart 2 procent per år, som vi hörde tidigare, men med tekniska förbättringar, som ofta har finansierats av EU, ökar kvarvarande fartygs kapacitet med 2–3 procent per år. Läget förbättras alltså inte.

Kommissionen beskriver en ond cirkel av överfiske, överkapacitet, dålig lönsamhet och politiska påtryckningar för att öka årets fiskekvoter på bekostnad av långsiktiga fiskemöjligheter. Näringslivet har sökt och fått oräkneliga undantag från regleringar, vilket leder till ett alltmer komplicerat regelverk med mer krångel för fiskarna och mer kontrollproblem för myndigheterna.

Man anger att det hårda trycket på krympande bestånd är en direkt anledning till den ökande importen. Det ger också problem i havet. Enligt kommissionen fiskas 93 procent av torsken i Nordsjön upp innan den har hunnit föröka sig, och rovdriften på rovfisk som torsk ger också ekologiska förändringar. Minskningen av torsk i Östersjön har resulterat i en ökning av skarpsill, vilket i sin tur skapar djurplanktonsbrist, eftersom skarpsillen äter djurplankton. Forskare har slagit fast att bristen på djurplankton har förvärrat algblomningarna och menar att det snabbaste sättet att få klarare vatten i Östersjön är att låta torskbestånden återhämta sig.

Låt mig tala om EU-parlamentets roll. Där finns ett särskilt fiskeriutskott, och det fungerar i praktiken som ett näringsutskott. Dess utgångspunkt är ofta att försvara de kortsiktiga ekonomiska intressena hos näringslivet starkast i stället för att bevara fiskbestånden, som är en förutsättning för näringslivet långsiktiga överlevnad. Det är på grund av att medlemmarna gärna ser sig som försvarare av det egna landets fiskerinäring.

Ändå gjorde utskottet en del positivt under den gångna mandatperioden i EU. Särskilt har gröna ledamöter varit ansvariga. Utskottet antog

2006 en rapport som slog fast att EU inte fullgjort sina förpliktelser under en FN-överenskommelse för att minska svartfisket. Det ledde i sin tur till kommissionsförslag för att minska svartfisket. Under ledning av en grön rapportör skärpte utskottet kommissionens förslag, för ovanlighets skull. Denna inställning slogs sedan fast i hela parlamentet.

Nu har Miljöpartiet från Sverige dessutom fått en stark fiskeförvaltningsförsvarare i fiskeriutskottet som med stor trovärdighet kommer att driva på för ett hållbart fiske och för den förvaltning och rättvisa som krävs. Vi är glada och stolta över det.

I våras, mitt i EU-valrörelsen, besökte jag Lysekil tillsammans med vår dåvarande kandidat, som alltså numera sitter i fiskeriutskottet, Isabella Levin. Många här känner till Havets hus, som ligger i Lysekil. Det är en fin anläggning med fisk från havet utanför Lysekil, alltså med de fiskarter som simmar precis därutanför.

Jag mötte då en individ som tillhörde släktet rocka. Jag tror att det var en knaggrocka. I en öppen bassäng simmade denna charmiga individ omkring och tittade på oss besökare. Jag stod där och tänkte på att jag för två år sedan skrev under en motion om fiskars känslor och förmåga att känna smärta. Det var utifrån att det fanns ny forskning på det området. Jag fick då en hel del syrliga kommentarer och en del kritik. Men när knaggrockan i Lysekil tittade upp på mig under sin simtur kunde jag bara säga att jag undrar vem som betraktade vem. Om inte den där varelsen hade känslor skulle jag bli förvånad.

Miljöpartiet och de gröna i parlamentet jobbar och kommer att fortsätta att jobba för ett sjyst fiske som inte tär på resurserna, en förvaltning som rättar sig efter vetenskapens kunskap och följer de förvaltningsplaner som tas fram. Det får inte vara en förhandling om tilldelning av kvoter som leder till att man köpslår med andra viktiga värden och utnyttjar luckor mellan planernas ikraftträdande.

Liksom flera andra vill jag i den här debatten också nämna något om alla de avtal som EU har med andra länder, och då framför allt med Västafrika. Fisk är en basvara för över 1 miljard människor. I Afrika får 200 miljoner människor mellan 22 och 70 procent av det animaliska proteinet från fisk.

De partnerskapsavtal som EU har med dessa länder blev bättre i och med den senaste reformen, men de är fortfarande föremål för en hel del kritik. Mycket lite pengar kommer den småskaliga fiskesektorn till del, och man önskar större ansvar från EU för att avtalen verkligen leder till tryggad livsmedelsförsörjning. Det finns också kritik mot de hygienvillkor som Europa ställer, vilka gör det svårt att exportera viss fisk.

De mest omfattande avtalen har slutits med länder i Västafrika, och de upprätthåller en lång tradition av europeiskt fiske i regionen. Summan pengar är 150 miljoner euro och tillgodoser drygt 700 båtar. Den största delen är spanska fiskare, men det finns även franska och portugisiska. 25 procent öronmärks för att gå till fiskeripolitiska mål, och det är meningen att de ska leda till utveckling för människor i västafrikanska länder.

Då Naturskyddsföreningen gjorde en resa till fyra av de västafrikanska länderna för att granska vart pengarna tog vägen var resultatet nedslående med överfiskade bestånd. Det går att läsa om detta i deras rapport, som även finns på Naturskyddsföreningens hemsida.

Prot. 2009/10:38
26 november

*Grönbok Reform av
den gemensamma
fiskeripolitiken*

När EU:s fiske tar upp de resurser som fisken är för Västafrikas befolkning ledde det inte till den lönsamhet som var tanken med partnerskapsavtalen. Visserligen får länderna betalt för att EU:s fiske bedrivs där, men stora pengar finns också i förädlingsleden. Fisken varken landas eller förädlas lokalt. På kort sikt kan avtalen vara bra, men på lång sikt bygger man inte upp den verksamhet som är nödvändig om dessa nationer ska kunna leva på fisk i framtiden. Dessutom finns det brist på mat och protein.

När SNF gjorde reportage från flera av de västafrikanska länder som har avtal med EU frågade den mauretanska fiskaren Mohamed Ould Saleck, ordförande för hantverksfiskarna i södra Mauretanien, med vilken rätt barnen i Europa äter fisk men inte barnen i Mauretanien.

Också ordföranden för Senegals hantverksfiskare skickade en hälsning till Europa: Varför är det viktigt med hygienstandard för fisk som skickas till Europa när ingen bryr sig om hygienstandarden för fisk som konsumeras av västafrikaner?

Sammanfattningsvis: Det räcker som sagt inte med förnuftiga ord – det krävs handling! Miljöpartiet har lagt fram många förslag om det. Inför EU-valet lade vi fram ett förslag om en grön fiskeripolitik i EU. Vi tror att det är viktigt att aktivt delta och förändra och inte bara klaga.

Det är av denna anledning som vi har lämnat ett särskilt yttrande här, som handlar om ursprungsmärkning. Det handlar om att man behöver prioritera ett hållbart fiske, om att nya avtal, om de tecknas, ska följa försiktighetsprinciper och ekosystemsansatser. Vi står bakom utskottsutlåtandet med stor självklarhet, men i och med att det finns utrymme för diskussion och flera turer finns det fler och komplexa problem som bör belysas och tas hänsyn till.

Vi hoppas också att grönboken leder oss fram till en grön fiskeripolitik. Kan vi inte klara av att vara ett internationellt föredöme i förvaltningen av havsmiljön och fisket, vem ska då vara det?

(Applåder)

Anf. 92 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Nu kanske jag kommer med en väldigt konstig sak. Jag vet inte ens om det är möjligt när det gäller sådana här utlåtanden. Men vi har faktiskt diskuterat den text som Jacob Johnson tog upp, som han vill ändra och förtydliga.

På något vis har han rätt, för meningen blir inte riktigt som vi tycker. Jag vet inte om man kan gå in i ett sådant här utlåtande och om vi kan besluta om att ta bort en mening. Men vi vill få fört till protokollet att det finns en mening mitt på s. 9 som ska vara så här i stället: Prioritering nummer ett måste vara ett långsiktigt hållbart fiske.

Där sätter vi punkt. Sedan kommer: Detta utan att riskera den biologiska mångfalden och systemets motståndskraft mot störningar.

Det är det som är vårt budskap i det här utlåtandet.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 14 §.)

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU2
Immunitet för stater och deras egendom
(prop. 2008/09:204).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 14 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.50 på förslag av tredje vice talmannen
ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

Meddelande om inställd votering

Tredje vice talmannen meddelade att voteringen onsdagen den
2 december kl. 09.00 skulle utgå.
Voteringen kl. 16.00 skulle äga rum enligt tidigare planering.

14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens samman- träde

MJU11 Ändringar i systemet för handel med utsläppsrätter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Punkt 2 (Mål för demokratipolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v)

Votering:

159 för utskottet

125 för res. 1

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 80 m, 22 c, 21 fp, 22 kd, 14 mp

För res. 1: 106 s, 19 v

Frånvarande: 24 s, 17 m, 7 c, 7 fp, 2 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 6 (Debatt kring EU-frågor m.m.)

1. utskottet

2. res. 4 (s, v, mp)

Votering:

146 för utskottet

140 för res. 4

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 80 m, 22 c, 22 fp, 22 kd

För res. 4: 107 s, 19 v, 14 mp

Frånvarande: 23 s, 17 m, 7 c, 6 fp, 2 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 11 (Hbt-kompetens inom utrikesförvaltningen m.m.)

1. utskottet

2. res. 5 (v)

Votering:

264 för utskottet

22 för res. 5

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 80 m, 22 c, 22 fp, 22 kd,
12 mp

För res. 5: 1 s, 19 v, 2 mp

Frånvarande: 23 s, 17 m, 7 c, 6 fp, 2 kd, 3 v, 5 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU9 Obligatoriskt utgiftstak

Punkt 1 (Obligatoriskt utgiftstak för en treårsperiod)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

144 för utskottet

138 för res. 1

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 79 m, 21 c, 22 fp, 22 kd

För res.: 105 s, 19 v, 14 mp

Frånvarande: 25 s, 18 m, 8 c, 6 fp, 2 kd, 3 v, 5 mp

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU10 Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU2 Immunitet för stater och deras egendom
Kammaren biföll utskottets förslag.

15 § Försäkringskassans underlag för beslut om sjukpenning

*Försäkringskassans
underlag för beslut
om sjukpenning*

Föredrogs
socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU7
Försäkringskassans underlag för beslut om sjukpenning (framst.
2009/10:RRS4).

Anf. 93 JASENKO OMANOVIC (s):

Fru talman! Socialförsäkringen är en viktig komponent i de trygghetsförsäkringar som vi har i landet. Den finansieras genom att Sveriges löntagare varje månad avstår en del av sin lön för att skapa en trygghet vid sjukdom, en trygghet åt alla.

Att man solidariskt ställer upp för varandra och för dem som behöver stödet mest är ett bevis på hur högt Sveriges löntagare värderar denna trygghetsförsäkring. Det är regeringen som har det yttersta ansvaret för att förvalta denna uppgift att skapa en trygghet med en försäkring som garanterar tryggheten.

Vi ska nu diskutera det som Riksrevisionen påpekar. Det finns stora brister i handläggningen av sjukpenningen.

Fru talman! Låt mig deklarerat att vi socialdemokrater kommer att göra allt som står i vår makt för att garantera att en rättssäker prövning av rätten till sjukpenning vid sjukdom ska ske.

Hur kunde det hända att Försäkringskassan fattar beslut med så stora brister i beslutsunderlaget? Jag kan försöka att göra en analys av det som jag själv tror är en förklaring till att vi har hamnat där vi befinner oss i dag.

Om man tittar lite i backspegeln kan man se att förra mandatperioden fattade riksdagen beslut om att slå ihop 21 myndigheter till 1. I det beslutet har vi varit ganska eniga. Det fanns lite synpunkter på när tiden skulle vara mogen, men i stort sett har hela riksdagen varit överens om detta.

Frågan är vad som har hänt efter detta. Försäkringskassan har sedan dess själv velat göra en intern omorganisation. Det gjorde man, till stor del på begäran av Försäkringskassans styrelse. Man har hållit oss informerade och lite grann underrättat oss i utskottet och regeringen utan att regeringen hade så mycket att säga till om som jag uppfattar det.

Man gjorde alltså en omorganisation som har lett till att var femte anställd fick lämna Försäkringskassan. Nästan 70 procent av de anställda fick nya arbetsuppgifter. Då är frågan om det i det läget är klokt att lägga på Försäkringskassan nya ändringar, nya uppgifter som förändrar i försäkringen, till exempel rehabiliteringskedjan eller att begära ett läkarintyg från första dagen.

Vi har tyckt att det inte var särskilt klokt. De flesta remissinstanserna har hållit med oss, men man har genomfört det ändå.

Det som är glädjande i dag, fru talman, är att hela utskottet ställer sig bakom detta betänkande. Att regeringen i propositionen säger att den förutsätter att Försäkringskassan ska vidta åtgärder för att säkerställa att handläggarna fattar beslut utifrån korrekta underlag tycker utskottet i dag inte var tillräckligt bra. Det räcker inte. Utskottet vill att regeringen ska ta till sig det Riksrevisionen påpekar i sin framställan och säger att man bör göra för att förbättra situationen kring sjukpenningen.

Konsekvenserna har jag redan nämnt, men frågan är vem som tar skada i en sådan situation, fru talman. Vem tar skada av att vår myndighet inte förmår fatta rättssäkra beslut? Det är i absolut första hand den försäkrade. Den försäkrade lider den största skadan av det här. I andra hand är det förstås personalen som får en omöjlig arbetsmiljö. Sist men inte minst handlar det om försäkringslegitimiteten som sätts på prov. Förtroende och tillit till försäkringen kan faktiskt minska.

Som jag sade inledningsvis, fru talman: Det är löntagare som varje månad avstår löneutrymme för att skapa trygghet för alla. Vi kan aldrig kompromissa med det förtroendet. Det ska aldrig leda till att någon inte får beviljad försäkring eller den tryggheten på grund av att vi inte klarar av att samarbeta mellan läkare och Försäkringskassan eller att vi överbelastar myndigheten med arbetsuppgifter och inte ger de rätta förutsättningarna.

Därför är jag glad att kunna säga att utskottet ställer sig bakom det som Riksrevisionen påpekar och säger till regeringen att nu är det dags att se över hur man utbetalar sjukpenningen.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

I detta anförande instämde Matilda Ernkrans, Kurt Kvarnström, Björn Lind, Veronica Palm och Siw Wittgren-Ahl (alla s).

Anf. 94 HELENA RIVIÈRE (m):

Fru talman! I den här debatten talar jag för hela alliansen.

Riksrevisionen har granskat Försäkringskassan gång på gång. Den här granskningen heter *Beslut om sjukpenning – har Försäkringskassan tillräckliga underlag?* Denna granskning ligger väl i linje med de tidigare där arbetslinjen också har varit det bärande temat. De tidigare granskningarna är *Tas sjukskrivnas arbetsförmåga till vara? – Försäkringskassans kontakt med arbetsgivare* från 2007 och *Omställningskrav i sjukförsäkringen – att pröva sjukas förmåga i annat arbete* från 2009.

Riksrevisionen anser uppenbarligen att arbetslinjen i sjukförsäkringen är riksviktig.

Riksrevisionens styrelse som står bakom framställningen till riksdagen är medveten om att sjukskrivningsprocessen har förbättrats när det gäller att återupprätta arbetslinjen. De brister som kom fram i Riksrevisionens senaste granskning är ändå värda en massa eftersom de var allvarliga och inte får förekomma.

Den nu aktuella granskningen handlar om 355 ärenden som hade pågått i mer än 90 dagar och där beslut fattades 2007. Rapporten gäller regelverket före den 1 juli 2008, alltså innan rehabiliteringskedjan hade trätt i kraft. Det som Jasenko Omanovic framförde var alltså svagheter från tiden före rehabiliteringskedjan.

Nästan tre av fyra akter – 73 procent – hade brister, detta till och med när det gällde de viktigaste obligatoriska uppgifterna. Ska Försäkringskassans handläggare kunna göra en riktig bedömning måste de ha uppgifter om diagnos och funktionsförmåga, och de måste kunna relatera funktionsförmågan till arbetsuppgifterna. Arbetsuppgifterna måste beskrivas.

Försäkringskassan beviljade sjukpenning i tre fall av fyra trots att det viktigaste inte fanns med i underlaget. Det Försäkringskassan fick in var den gamla typen av läkarintyg. Det de saknade var alltså det handläggarna nu begär, nämligen ett medicinskt underlag för bedömning av förmåga att arbeta vid sjukdom, förkortat MU.

Att Försäkringskassan så ofta blundade och beviljade är inte godtagbart. Risken för den motsatta rättsosäkerheten, att människor felaktigt skulle ha fått avslag, var mindre eftersom de handlingarna var kompletta. Där fanns det som skulle finnas.

Felet, om man ska tala i revisionstermer, har alltså begåtts av läkarna. Försäkringskassan har fått ägna tid åt att hämta in kompletteringar – och får då kritik för långa handläggningstider. Riksrevisionen kan ju inte klandra en yrkeskår. De klandrar Försäkringskassan, eftersom Försäkringskassan är regeringens myndighet. Riksrevisionen sätter tryck på riksdagen som trycker på regeringen som trycker på Försäkringskassan som i sin tur ökar trycket på läkarna. Det är en katten-på-råttan-och-råttan-på-repet-kedja.

Riksrevisionens granskning är alltså en tillbakablick. Försäkringskassan tog itu med problemet med otillräckliga beslutsunderlag redan i december förra året när handläggarna instruerades att skicka tillbaka bristfälliga underlag till läkarna för komplettering. Försäkringskassan har alltså på sätt och vis inlemmat det särskilda läkarutlåtandet i sitt vanliga beslutsunderlag. Det särskilda läkarutlåtandet är det som belyser sjukdomens konsekvenser för arbetsförmågan i relation till arbetsuppgifterna. Det är också de försäkringsmedicinska rådgivarnas nya roll. De gör den bedömning av arbetsförmågan som behandlande läkare ofta underlåter att göra.

Utskottet har tittat på resultat och rättssäkerhet i Riksrevisionens granskning och konstaterar att Försäkringskassan brast i hanteringen 2007. Men Försäkringskassan har det inte lätt. Är de noga med underlagen får de kritik för att hanteringen drar ut på tiden. Släpper de igenom bristfälliga underlag får de kritik för bristande rättssäkerhet. Med tanke på det korstryck de fortfarande lever under gör de verkligen ett stort jobb.

Slutsatsen, fru talman, är att beslutsunderlagen ska vara korrekta. Inget beslut om sjukpenning bör fattas av Försäkringskassan med mindre än att de viktigaste uppgifterna finns med, nämligen diagnos, beskrivning av hur arbetsförmågan är nedsatt i förhållande till de arbetsuppgifter den försäkrade har och patientens egen skattning av sin arbetsförmåga. Ett korrekt beslutsunderlag är viktigt för legitimiteten i sjukförsäkringen och för välfärdens fortbestånd på sikt.

Prot. 2009/10:38
26 november

*Försäkringskassans
underlag för beslut
om sjukpenning*

Så är det också numera. Försäkringskassan skickar tillbaka underlag för komplettering, och läkarna har börjat förstå och lära sig vad Försäkringskassan är ute efter.

Fru talman! Jag tillstyrker alltså förslaget i framställningen.

I detta anförande instämde Gunnar Axén och Mikael Cederbratt (båda m).

Anf. 95 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Fru talman! Helena Rivière säger att allt som var dåligt tidigare var Socialdemokraternas fel och att allt som är bra är det som alliansen ansvarar för. Så svart eller vitt är faktiskt inte världen utanför den här kammaren. Det finns en verklighetsvärld där borta, och den säger att till exempel antalet omprövningar ökar just i år. Det ger oss indikationer på att rättssäkerheten inte är riktigt på topp.

När vi äntligen, för första gången på de här tre åren, har hittat en punkt där vi faktiskt kan vara överens hoppas jag att ni på den andra sidan också anser att vi måste kämpa för att försvara legitimiteten i försäkringen och för att faktiskt få tillbaka förtroendet för den. Då kan vi inte ägna oss åt pajkastning här och säga att det vi gör är bra, men de där kan inte någonting. Vi vet ju att verkligheten inte ser ut så, Helena Rivière.

Jag hoppas att vi kan enas om att de här förändringarna behövs för att vi inte ska hamna i samma situation som i år med ett ökat antal omprövningar.

Jag kan tillstyrka att utredningar alltid är bra att ha.
(Applåder)

Anf. 96 HELENA RIVIÈRE (m) replik:

Fru talman! Förändringarna behövdes verkligen, men jag tror inte att jag någonsin har sagt någonting om att allt var dåligt tidigare och att allt är bra nu. Jag säger bara att granskningen baserar sig på 355 akter där beslut fattades 2007. Det är fakta i målet.

Jasenko Omanovic säger att omprövningarna ökar i år. Vi hörde ju när Adriana Leander var i utskottet att många ärenden om tillfällig föräldrapenning registreras som omprövningsärenden, lite felaktigt, menade hon. När föräldrar inte skickar in något intyg bidrar Försäkringskassan i det ärendet. När ingenting händer stryker Försäkringskassan ärendet. Då reagerar föräldrarna och kommer in med ett intyg. Men då registreras det som ett omprövningsärende. Det är ett stort antal sådana omprövningsärenden.

Jag är absolut överens med Jasenko Omanovic om att förändringar i sjukpenningsproceduren behövdes, och det har vi fått.

Anf. 97 JASENKO OMANOVIC (s) replik:

Fru talman! Jag har förstås sagt "förändringar", men jag har pratat om de förändringar som handlar om hur man hanterar underlagen för att fatta beslut om sjukpenningen och ingenting annat, om det har uppstått något missförstånd här.

Det är intressant att notera att ingen av oss tycker om att prata om det som är svårt och som tynger oss. När jag pratar om antalet omprövningar menar jag att de faktiskt också omfattar en del av det som gäller föräldraförsäkringen. Tyvärr, Helena Rivière, är det inte bara detta utan det är många fler omprövningar även på andra områden inom våra socialförsäkringar. Det handlar inte bara om föräldraförsäkringen.

Återigen vill jag säga att vi måste värna om legitimiteten i försäkringen. Vi måste värna den här försäkringen som bygger på att varje löntagare avstår av sitt löneutrymme. Därför är det viktigt att vi har hög legitimitet för denna försäkring och inte det som händer just i dagarna, att man polisanmäler Försäkringskassan för de beslut som Försäkringskassan fattar. Det är ju långt ifrån en rättssäker hantering av våra försäkringar.

Jag hoppas att vi framöver har en rättssäker försäkring för dem som behöver den och slipper ta den debatten utan kan ta den ideologiska debatten i stället, hur vi ska utforma den.

Anf. 98 HELENA RIVIÈRE (m) replik:

Fru talman! Det är intressant att Jasenko Omanovic säger att socialförsäkringen är en del av lönen. Det tolkar jag som att det är parterna som har förfoganderätten över socialförsäkringarna. Men det stämmer ju inte, för socialförsäkringar betalas enligt lag med socialavgifter. Det styrs av lag, lagen om socialavgifter. Det är riksdagen som beslutar om socialavgifterna.

Avtalsförsäkringarna äger löntagarna. Det håller jag med om.

I övrigt vill jag bara säga att jag är den första att försvara sjukförsäkringens legitimitet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 2 december.)

16 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2009/10:60 Nyanlända invandrares arbetsmarknadsetablering – egenansvar med professionellt stöd

2009/10:61 En sänkning av kapitalkravet för privata aktiebolag

Prot. 2009/10:38
26 november

*Försäkringskassans
underlag för beslut
om sjukpenning*

17 § Anmälan om interpellation

Anmälades att följande interpellation framställdes

den 25 november

2009/10:137 Indelningen av Sverige i anmälningsområden

av *Anne-Marie Pålsson* (m)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 december.

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 26 november

2009/10:243 Tillsynen av efterlevnaden av djurskyddslagen

av *Lennart Axelsson* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2009/10:244 Införande av en minnesdag tillägnad Raoul Wallenberg

av *Hans Backman* (fp)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2009/10:245 Ägande av svenska storföretag och skatteparadisen

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:246 IMF, Världsbanken och korruptionsbekämpning

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:247 Transparens och länderrapporter om kapitalrörelser

av *Birgitta Eriksson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:248 Helcoms handlingsplan för Östersjön

av *Sinikka Bohlin* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 december.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 25 november

2009/10:222 Gröna städer och grön teknologi

av *Birgitta Eriksson* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2009/10:223 Kryssningskaj i Visby

av *Christer Engelhardt* (s)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:224 Åtgärder för långtidssjukskrivna

av *Jasenka Omanovic* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 1 december.

20 § Kammaren åtskildes kl. 16.30.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 13.54 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 25 november.....	1
UU2 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	1
3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	2
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
5 § Hänvisning av ärende till utskott	4
6 § Ändringar i systemet för handel med utsläppsrätter	5
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10: MJU11	5
(Beslut fattades under 14 §.)	5
7 § Rikets styrelse	5
Konstitutionsutskottets betänkande 2009/10: KU1	5
Anf. 1 BERIT ANDNOR (s).....	5
Anf. 2 MARIANNE BERG (v).....	7
Anf. 3 MIKAEL JOHANSSON (mp)	9
Anf. 4 PER BILL (m).....	9
Anf. 5 BERIT ANDNOR (s) replik.....	10
Anf. 6 PER BILL (m) replik	11
Anf. 7 BERIT ANDNOR (s) replik.....	11
Anf. 8 PER BILL (m) replik	12
Anf. 9 ANNIE JOHANSSON (c)	12
Anf. 10 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp)	13
Anf. 11 MARIANNE BERG (v) replik.....	15
Anf. 12 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik	15
Anf. 13 MARIANNE BERG (v) replik.....	16
Anf. 14 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik	16
Anf. 15 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	16
Anf. 16 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik	17
Anf. 17 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	17
Anf. 18 CECILIA WIGSTRÖM i Göteborg (fp) replik	18
Anf. 19 INGVAR SVENSSON (kd).....	18
Anf. 20 BERIT ANDNOR (s) replik.....	19
Anf. 21 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	19
Anf. 22 BERIT ANDNOR (s) replik.....	20
Anf. 23 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	20
Anf. 24 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	20
Anf. 25 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	21
Anf. 26 MIKAEL JOHANSSON (mp) replik	21
Anf. 27 INGVAR SVENSSON (kd) replik.....	21
(Beslut fattades under 14 §.)	21
8 § Obligatoriskt utgiftstak.....	22
Konstitutionsutskottets betänkande 2009/10: KU9	22
Anf. 28 BERIT ANDNOR (s).....	22
Anf. 29 MIKAEL JOHANSSON (mp)	23
Anf. 30 PER BILL (m).....	23
Anf. 31 BERIT ANDNOR (s) replik.....	24

Anf. 32 PER BILL (m) replik.....	25
Anf. 33 BERIT ANDNOR (s) replik.....	25
Anf. 34 PER BILL (m) replik.....	26
(Beslut fattades under 14 §.).....	26
9 § Kontroll av skyddade beteckningar på	
jordbruksprodukter och livsmedel m.m.	26
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2009/10: MJU10	26
(Beslut fattades under 14 §.).....	26
10 § Grönbok Reform av den gemensamma fiskeripolitiken.....	26
Miljö- och jordbruksutskottets utlåtande 2009/10: MJU4	26
Anf. 35 JAN-OLOF LARSSON (s)	26
Anf. 36 RUNE WIKSTRÖM (m).....	28
(forts. 12 §).....	30
Ajournering.....	30
Återupptagna förhandlingar	30
11 § Statsministerns frågestund.....	30
Anf. 37 TREDJE VICE TALMANNEN	30
<i>Svensk fordonsindustri</i>	30
Anf. 38 MONA SAHLIN (s).....	30
Anf. 39 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	31
Anf. 40 MONA SAHLIN (s).....	31
Anf. 41 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	32
<i>Saabkrisen</i>	32
Anf. 42 LARS OHLY (v).....	32
Anf. 43 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	32
Anf. 44 LARS OHLY (v).....	33
Anf. 45 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	33
<i>Klimatmötet i Köpenhamn</i>	34
Anf. 46 PETER ERIKSSON (mp)	34
Anf. 47 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	34
Anf. 48 PETER ERIKSSON (mp)	34
Anf. 49 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	35
<i>Framtidens persontransporter</i>	35
Anf. 50 GUNNAR ANDRÉN (fp)	35
Anf. 51 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	35
<i>Åtgärder mot ungdomsarbetslösheten</i>	36
Anf. 52 ANNIE JOHANSSON (c).....	36
Anf. 53 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	36
<i>Gemensam nordisk röst i internationella sammanhang</i>	37
Anf. 54 HANS WALLMARK (m).....	37
Anf. 55 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	37
<i>Infrastruktur och kommunikationer</i>	38
Anf. 56 ANDERS ANDERSSON (kd)	38
Anf. 57 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	38
<i>Styrningen av Vattenfall</i>	38
Anf. 58 TOMAS ENEROTH (s)	38
Anf. 59 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m).....	39
<i>Överskuldsättning</i>	39

Anf. 60 HILLEVI LARSSON (s).....	39
Anf. 61 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	40
<i>Klimatomställningen i rika respektive fattiga länder</i>	40
Anf. 62 ANDERS YGEMAN (s).....	40
Anf. 63 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	40
<i>Saab och jobben</i>	41
Anf. 64 PETER RÅDBERG (mp).....	41
Anf. 65 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	41
<i>Förslaget till ny semesterlag</i>	42
Anf. 66 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m)	42
Anf. 67 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	42
<i>Barns rättigheter i EU</i>	42
Anf. 68 FREDRIK LUNDH (s)	42
Anf. 69 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	43
<i>Åtgärder mot problem i vissa förorter</i>	43
Anf. 70 LARS-ARNE STAXÅNG (m)	43
Anf. 71 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	43
<i>Köerna i sjukvården</i>	44
Anf. 72 MIKAEL DAMBERG (s).....	44
Anf. 73 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	44
Anf. 74 TREDJE VICE TALMANNEN.....	44
12 § (forts. från 10 §) Grönbok Reform av den gemensamma fiskeripolitiken (forts. MJU4)	44
Anf. 75 JAN-OLOF LARSSON (s) replik	44
Anf. 76 RUNE WIKSTRÖM (m) replik	45
Anf. 77 JAN-OLOF LARSSON (s) replik	45
Anf. 78 RUNE WIKSTRÖM (m) replik	46
Anf. 79 ERIK A ERIKSSON (c).....	46
Anf. 80 JAN-OLOF LARSSON (s) replik	48
Anf. 81 ERIK A ERIKSSON (c) replik	48
Anf. 82 JAN-OLOF LARSSON (s) replik	49
Anf. 83 ERIK A ERIKSSON (c) replik	50
Anf. 84 LARS TYSKLIND (fp).....	50
Anf. 85 IRENE OSKARSSON (kd).....	53
Anf. 86 JACOB JOHNSON (v)	54
Anf. 87 LARS TYSKLIND (fp) replik	56
Anf. 88 JACOB JOHNSON (v) replik	56
Anf. 89 LARS TYSKLIND (fp) replik	57
Anf. 90 JACOB JOHNSON (v) replik	57
Anf. 91 TINA EHN (mp).....	57
Anf. 92 LARS TYSKLIND (fp).....	60
(Beslut fattades under 14 §.)	60
13 § Immunitet för stater och deras egendom.....	61
Justitieutskottets betänkande 2009/10:JuU2.....	61
(Beslut fattades under 14 §.)	61
Ajournering.....	61
Återupptagna förhandlingar	61
Meddelande om inställd votering.....	61

14 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	61
MJU11 Ändringar i systemet för handel med utsläppsätter	61
KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	61
KU9 Obligatoriskt utgiftstak	62
MJU10 Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel m.m.	62
MJU4 Grönbok Reform av den gemensamma fiskeripolitiken.....	63
JuU2 Immunitet för stater och deras egendom	63
15 § Försäkringskassans underlag för beslut om sjukpenning	63
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2009/10:SfU7	63
Anf. 93 JASENKO OMANOVIC (s)	63
Anf. 94 HELENA RIVIÈRE (m)	64
Anf. 95 JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	66
Anf. 96 HELENA RIVIÈRE (m) replik	66
Anf. 97 JASENKO OMANOVIC (s) replik.....	66
Anf. 98 HELENA RIVIÈRE (m) replik	67
(Beslut skulle fattas den 2 december.)	67
16 § Bordläggning.....	67
17 § Anmälan om interpellation	68
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	68
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	69
20 § Kammaren åtskildes kl. 16.30.....	69

Prot. 2009/10:38

26 november

